

CONSUMUL ȘI TRAFICUL ILICIT DE DROGURI
RAPORT ANUAL 2024

MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII AL
REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU SĂNĂTATE
PUBLICĂ

AGENȚIA UNIUNII
EUROPENE PENTRU
DROGURI

REPUBLICA MOLDOVA

2025

Abrevieri și termeni

RM	Republica Moldova
HG	Hotărâre de Guvern
MS	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova http://www.ms.gov.md/
MJ	Ministerul Justiției al Republicii Moldova, www.justice.gov.md
MAI	Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, www.mai.gov.md
IGPF	Inspectoratul General al poliției de frontieră
IGP	Inspectoratul General al Poliției
DA	Direcția Antidrog
INP	Inspectoratul Național de Probațiune, www.probațiune.gov.md
ANSP	Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, www.ansp.md
DRN	IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății, www.imspdrn.md
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor al Ministerului Justiției, www.anp.gov.md
CML	Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății, www.medicina-legala.md
SCBI	IMSP Spitalul Clinic de Boli Infecțioase, www.tomaciorba.md
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină, www.cnam.md
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale http://cnas.md/
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, www.statistica.md
EUDA	Agenția Uniunii Europene pentru Droguri, www.euda.europa.eu
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
UNODC	Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crime
FSM	Fundația Soros Moldova
PCD	Persoane Consumatoare de Droguri
PCDI	Persoane Consumatoare de Droguri Injectabile
PCDN	Persoane Consumatoare de Droguri Neinjectabile
PRR	Program de Reducere a Riscurilor
ESPAD	Studiu european privind alcoolul și alte droguri în rândul elevilor
IBBS	Studiu integrat bio-comportamental în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare
KAP	Studiile “Cunoștințe, atitudini și practici”
CTV	Consiliere și Testare Voluntară
PRAS	Program de Reducere a Abuzului de Substanțe
GFTAM	Fondul Global de Combatere HIV, Tuberculoza și Malaria
OAT	Tratament cu agonisti opioizi
DAD	Deces Asociat consumului de Droguri
DID	Deces Indus de Droguri
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
RDS	Respondent Driven Sampling (Eșantionarea Ghidată de Respondenți)
SPN	Substanțe Psihoactive Noi

CUPRINS

Sumar executiv	4
Prezentarea generală a țării.....	6
POLITICA ÎN DOMENIUL DROGURILOR	7
cadrul politic	7
cadrul legal	8
<i>codul contravențional</i>	11
<i>codul penal</i>	11
cadrul instituțional național privind domeniul drogurilor	12
<i>comisia națională antidrog</i>	12
alocarile bugetare și finanțarea	17
PREVALENȚA ȘI TENDINȚELE CONSUMULUI DE DROGURI	17
REDUCEREA CERERII DE DROGURI, PREVENȚIA	23
TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI	24
MORTALITATEA ASOCIATĂ CONSUMULUI DE DROGURI	33
BOLILE INFECTIOASE ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI	38
PIAȚA DROGURILOR	41
INFRAȚIUNI LEGATE DE DROGURI ILICITE	44
STANDARDE	50
lista tabelor	52
lista figurilor	53
bibliografia	54

Raportul Național privind Consumul și Traficul Illicit de Droguri, conturează o imagine asupra fenomenului drogurilor în țara noastră, totodată, prezintă eforturile depuse de către autoritățile publice centrale, organizațiile naționale guvernamentale, neguvernamentale, instituțiile abilitate în combaterea consumului și traficului ilicit de droguri din Republica Moldova și rezultatele studiilor legate de droguri. Documentul cuprinde date și informații anuale legate de consumul și traficul de droguri în Republica Moldova, fiind evidențiate evoluția și tendințele înregistrate de țara noastră, atât pe linia reducerii cererii de droguri, cât și pe cea a ofertei de droguri, precum și intervențiile și măsurile adoptate de către instituțiile abilitate în combaterea problemelor legate de droguri. Conținutul vizează o serie de aspecte relevante privind activitățile desfășurate în cadrul politic, instituțional și legal (adoptarea de acte normative specifice domeniului de prevenire și combatere a consumului și traficului de droguri, elaborarea de acte normative noi sau de modificări ale celor existente, aplicarea unor reglementări juridice), precum și pe cele derulate în planul prevenirii consumului de droguri (prevenire în școală, prevenire în familie, prevenire în comunitate). În același timp, sunt evidențiate cele mai bune practici în domeniul reducerii cererii și ofertei de droguri.

Retrospectiva pentru anul 2024:

Prevalența consumului de droguri ilicite pe parcursul vieții în rândul tinerilor din Republica Moldova (ESPAD 2024) a fost declarată de 3,9%. Tipul de drog cel mai frecvent utilizat vreodată în rândul tinerilor este canabisul (ESPAD 2024) iar în populația persoanelor consumatoare de droguri injectabile (IBBS 2024) pe perioada ultimilor șase luni – SPN.

Privind cererea de tratament pentru anul de raportare, din cazurile noi intrate în tratament majoritatea au declarat consumul de canabis. Calea de administrare injectabilă a drogurilor înregistrează o creștere ușoară la cazurile noi fără dependență. Numărul cazurilor noi raportați în Programul de Terapie cu agoniști opioizi este în descreștere comparativ cu anul precedent.

Mortalitatea în anul de raportare, datele privind tipul drogului consumat în cazurile de deces, detectat în urma investigației toxicologice, relevă că, cea mai consumată substanță a fost metadona. Numărul cazurilor de policonsum de substanțe psihotrope depistat prin investigația toxicologică rămâne aproape la aceleași valori cu anul precedent dar numărul substantelor mixate se ridică la șapte într-un caz.

Bolile infecțioase asociate consumului de droguri, scade incidența infecției cu HIV, preponderent pe malul drept al râului Nistru, iar calea de transmitere heterosexuale rămâne a fi prioritară, urmată prin cea a consumului de droguri. Tendința cazurilor noi confirmate în contingentul PCID crește.

Crește incidența prin hepatita virală C acută, preponderent urban. Prevalența VHC în populația PCID ușor scade în tendință.

Infrațiuni asociate drogurilor : Pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 1075 de cauze penale, dintre care 19 au fost încetate și 26 clasate.

Tipurile de droguri traficate: conform datelor Direcției Antidrog, cele mai traficate substanțe în 2024 au fost Alfa-PVP (cu cea mai mare pondere, în special în mediul urban), urmate de etnobotanice, marijuana, hașiș și mefedron. În total, 582 de dosare au fost înaintate instanței de judecată pentru trafic și consum de droguri.

Distribuția teritorială: analiza zonală arată că în zona centrală a țării predomină traficul de Alfa-PVP, hașiș și mefedron, în timp ce în nord și sud se remarcă o pondere mai mare a traficului de marijuana și rășină de cannabis.

În anul 2024, 692 de persoane au fost anchetate pentru infracțiuni legate de droguri, dintre care 648 bărbați și 44 femei. Majoritatea celor implicați sunt bărbați aflați la prima abatere, neangajați în câmpul muncii, dar și persoane cu antecedente penale. Pe criteriul de vârstă, persoanele de 30 de ani și mai mult constituie grupul dominant atât în rândul bărbaților, cât și al femeilor anchetate.

Piața drogurilor : În anul 2024, eforturile autorităților din Republica Moldova în combaterea traficului și contrabandei cu droguri au continuat să se concentreze pe destructurarea rețelelor de distribuție și pe reducerea circulației substanțelor ilicite pe teritoriul țării. Datele furnizate de Direcția Antidrog arată o scădere a numărului de cazuri de capturi de droguri în proporții mari și deosebit de mari, comparativ cu anul 2020. În total, au fost înregistrate 49 de cazuri de contrabandă, ceea ce confirmă persistența fenomenului, însă și eficiența măsurilor întreprinse.

Pe parcursul anului, autoritățile au sechestrat cantități semnificative de droguri, :Marijuana – peste 34 kg, Hașiș – 20,6 kgAlfa-PVP – 14,1 kg, Cocaină – 1,54 kg, MDMA – 3,5 kg, Mephedron – 11,4 kg, substanțe psihotrope și precursori chimici. În 2024, s-au intensificat acțiunile de combatere a comerțului electronic cu droguri. În urma acestor măsuri, au fost confiscate autoturisme, carduri bancare și sume importante de bani (peste 591.800 MDL, 20.100 USD și 3.185 EUR).

Tendințe regionale și fenomene emergente : Republica Moldova continuă să fie o țară de tranzit pentru drogurile sintetice, însă războiul din Ucraina a modificat parțial rutele tradiționale. Totodată, au fost semnalate cazuri de producere internă a drogurilor sintetice, în laboratoare clandestine operate de cetățeni străini. Drogurile provin în principal din Ucraina și statele europene precum Olanda, Franța și Spania.

Prețuri : Analiza prețurilor de referință pentru 2024 arată o creștere moderată pentru majoritatea substanțelor față de anul precedent (Tabelul 15. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova).

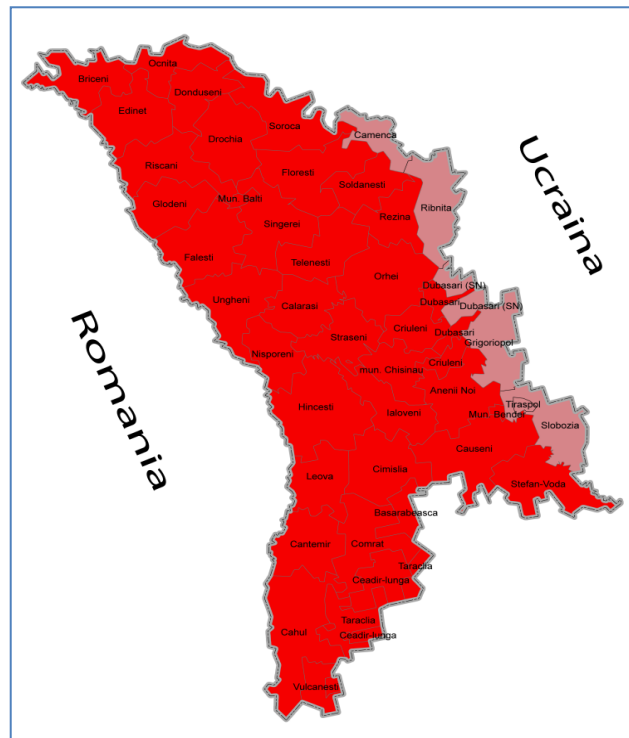
PREZENTAREA GENERALĂ A ȚĂRII

Republica Moldova este situată în sud-estul Europei. La nord, sud și est are frontieră cu Ucraina, iar la vest – cu România. Republica Moldova a devenit independentă la 27 august 1991. Este o republică parlamentară iar președintele țării este ales de Parlament, pentru un mandat de 4 ani.

Lungimea totală a frontierelor este de 1.389 km, 450 km cu România și 939 km cu Ucraina. Țara ocupă o suprafață de 33.843 km², din care 472 km² sînt ape - mai ales fluviile Dunăre și Nistru, râurile Prut și Răut și lacurile Beleu, Bîc și Dracele. Deși Republica Moldova nu are ieșire la mare, portul pe Dunărea în Giurgiulești asigură servirea transportului maritim.

Urmare a conflictului politic din anii 90, actualmente înghețat, teritoriul de pe malul stîng al râului Nistru nu este controlat în totalitate de Guvernul Republicii Moldova.

Cele mai mari orașe ale țării de pe malul drept al râului Nistru sînt municipiul Chișinău și municipiul Bălți. Din punct de vedere administrativ, Republica Moldova este divizată în 35 raioane, 3 municipii (Chișinău, Bălți și Comrat), și regiunea transnistreană (cu 2 municipii: Tiraspol și Bender).

Tabelul 1. Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

	Anul	Valori	Sursa
<u>Populația, mii locuitori, abs</u> Datele sunt recalulate prin aplicarea definiției internaționale privind reședința obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni	2024	2 381 300	BNS
<u>Rata șomajului, procent din forța de muncă, %</u> La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender.		4,0	BNS
<u>Minimul de existență, lei, media lunară pe o persoană, abs</u> La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender.		2963,8	BNS
<u>Infrațiuni legate de droguri în profil teritorial, abs</u> Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stîngă a Nistrului. Numărul infrațiunilor înregistrate de Direcția Serviciilor Operative, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal nu pot fi repartizate în profil teritorial		1075	BNS

Sursa: Biroul Național de Statistică

INTRODUCERE

Problema globalizării consumului și traficului ilicit de droguri, în diverse țări, inclusiv și în Republica Moldova, impune necesitatea desfășurării unui proces de dezvoltare și perfecționare a bazei normative care determină politica națională în domeniul prevenirii consumului și combaterii traficului ilicit de droguri, reducerea riscurilor și ofertei de droguri precum și acordarea serviciilor de tratament și reabilitare a consumatorilor de droguri. Consumul și traficul ilicit de droguri rămâne a fi o problemă care influențează negativ dezvoltarea durabilă și sigură a societății noastre prin implicările infracționale și sociale pe care le produc, totodată cunoaște noi forme de manifestare, dezvoltarea noilor tehnologii informatice și de comunicații. Vulnerabilitatea statului în fața circuitului ilicit de droguri este influențată de mai mulți factori și depinde de eficiența măsurilor întreprinse în vederea reducerii cererii și a ofertei de droguri pe piața Republicii Moldova. Ca reacție la creșterea traficului și consumului ilicit de droguri, Republica Moldova continuă permanent să-și perfecționeze cadrul legislativ și instituțional.

Un pericol emergent este apariția pe piață a unor substanțe narcotice și psihotrope noi, precum și preparate sintetice de o nouă generație, consumul cărora implică și consecințe grave asupra sănătății. Astfel, angajamentele asumate de Republica Moldova cu privire la reducerea cererii și ofertei de droguri, reducerea riscurilor condiționate de consum de droguri precum și acordarea serviciilor de tratament și reabilitare consumatorilor de droguri, definesc obiectivele și acțiunile necesare a instituțiilor, pentru reducerea dimensiunii fenomenului drogurilor la nivel național, studierea necesităților, identificarea problemelor societății precum și combaterea acestui fenomen.

CADRUL POLITIC

ACORDUL DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA - UNIUNEA EUROPEANĂ

Acordul de asociere RM-UE este un reper extrem de important în promovarea proceselor de reformă și consolidare a statului de drept, a democrației și economiei de piață. Având în vedere complexitatea Acordului, prevederile acestuia sunt transpuse în acțiuni concrete care au fost incluse în Planuri Naționale de Acțiuni de Implementare a Acordului de Asociere (PNAAA). Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, reprezintă instrumentul de bază pentru monitorizarea procesului de integrare europeană. Stabilirea rolurilor și competențelor clare între instituțiile competente în prevenirea și investigarea traficului de droguri a facilitat cooperare inter-instituțională pe dimensiunea luptei împotriva drogurilor ilicite.

Art. 17¹ „Lupta împotriva drogurilor ilicite” din Planul de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, are ca măsură asigurarea realizării următoarelor acțiuni:

¹ Articolul 17 Combaterea drogurilor ilegale

1. Părțile vor coopera, în limita împuternicirilor și competențelor lor respective, pentru a asigura o abordare echilibrată și integrată față de chestiunile legate de droguri. Politicile și acțiunile legate de droguri se vor axa pe consolidarea structurilor pentru combaterea drogurilor ilegale, reducerea livrării, traficului și cererii de droguri ilegale, depășirea consecințelor asupra sănătății și celor sociale ale abuzului de droguri, precum și pe prevenirea mai efektivă a deturnării precursorilor chimici pentru fabricarea ilicită a stupefiantelor și substanțelor psihotrope.

2 Părțile vor conveni asupra metodelor de cooperare necesare pentru a realiza aceste obiective. Acțiunile se vor baza pe principii stabilite de comun acord în conformitate cu convențiile internaționale relevante, Strategia UE cu privire la droguri, Declarația Politică

1. Revizuirea și armonizarea legislației naționale în domeniul drogurilor cu standardele Uniunii Europene.
2. Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile în combaterea traficului și consumului de droguri.
3. Prevenirea consumului de droguri, implementarea programelor și desfășurarea campaniilor de prevenire a consumului de droguri în școli, universități și comunități.
4. Continuarea și extinderea colaborării cu organizații internaționale și regionale, inclusiv cu Uniunea Europeană, pentru a beneficia de bunele practici și resursele necesare în combaterea traficului de droguri.

Acordul de Asociere stabilește o serie de priorități esențiale pentru prevenirea și combaterea criminalității în domeniul drogurilor ilicite, incluzând:

- Alinierea politicilor naționale în domeniul drogurilor la standardele Uniunii Europene, cu scopul de a implementa cele mai bune practici în materie de prevenire și combatere.
- Participarea în programele europene sa desfășurat prin implicarea activă în programul „EU4Monitoring Drugs”, gestionat de Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, pentru a asigura o monitorizare eficientă a tendințelor și evoluțiilor în consumul și traficul de droguri.

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv strategic al politicii externe și interne a Republicii Moldova, menit să asigure crearea pe plan intern a unui sistem de securitate, stabilitate și prosperitate, guvernat de valorile democratice și respectul față de drepturile omului și libertățile fundamentale. Drept urmare, eforturile Republicii Moldova au fost și sunt orientate spre implementarea angajamentelor asumate pe plan extern în raport cu Uniunea Europeană, cum este Acordul de Asociere și punerea în aplicare a Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

CADRUL LEGAL

Legea Nr. 201/2025 cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe a precursorilor, a substanțelor psihoactive noi și a substitutelor de droguri

Prezenta lege se aplică activităților cu substanțe stupefiante, substanțe psihotrope, plante care conțin astfel de substanțe, cu precursori de droguri, cu medicamente care conțin substanțe stupefiante, psihotrope și/sau precursori, cu substanțe psihoactive noi, substitute de droguri și produse etnobotanice, desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova în scopuri medicale, științifice, industriale, de expertiză, horticole sau în alte scopuri permise de lege, precum și activităților de prevenire, control și monitorizare a circulației acestora.

Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150401&lang=ro

Legea nr. 713 / 2001 Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope

Legea stabilește politica statului în domeniul controlului și prevenirii consumului abuziv de alcool, a consumului ilicit de droguri și a altor substanțe psihotrope. Scopul principal este reducerea și eliminarea acestor consumuri, promovarea educației populației în spiritul abstenenței și al unui mod de viață sănătos, precum și diminuarea consecințelor dependenței fizice și/sau psihice. Legea reflectă prioritatea sănătății publice în politica statului și urmărește crearea condițiilor necesare pentru implementarea principiilor etice, a strategiilor și acțiunilor orientate spre:

și Declarația Specială cu privire la principiile călăuzitoare de reducere a cererii de droguri, aprobată la cea de-a douăzecea sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite cu privire la droguri din iunie 1998

- ✓ reducerea consumului de alcool;
- ✓ combaterea consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope;
- ✓ promovarea unei societăți informate și responsabile în raport cu riscurile asociate consumului de substanțe.

Statul garantează persoanelor cu probleme narcologice accesul la asistență medicală și socială, oferită în baza principiilor legalității, umanismului și respectării drepturilor omului.

- Asistență narcologică – reprezintă un ansamblu de servicii medicale și sociale ce includ examinarea medicală complexă, diagnosticarea maladiilor narcologice, tratamentul, îngrijirea, reabilitarea medico-socială și supravegherea prin dispensarizare. În caz de necesitate, persoanele afectate pot fi integrate în programe informaționale, educaționale, profilactice și terapeutice.
- Stare de ebrietate – stare fiziologică apărută în urma consumului de alcool, droguri, substanțe psihotrope sau alte substanțe ce induc ebrietate, caracterizată prin dereglări psihofuncționale ale organismului.
- Examinare medicală – ansamblu de proceduri medicale efectuate pentru determinarea și constatarea stării de ebrietate și identificarea substanței consumate.
- Testare alcoolscoptică – procedură efectuată de polițiști sau alte persoane abilitate, destinată determinării concentrației de alcool în aerul expirat, utilizând mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.

Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107960&lang=ro

Hotărârea de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice,

În scopul reglementării problemelor legate de contracararea traficului ilicit de substanțe stupefiante, psihotrope și plante care conțin astfel de substanțe, în temeiul alineatelor (4) și (5) ale articolului 1341 din Codul Penal al Republicii Moldova a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 79 /2006 „Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”.

Listă este un instrument esențial pentru organele de drept în procesul de calificare a acțiunilor sau inacțiunilor legate de droguri drept infracțiune sau contravenție administrativă. Calificarea este efectuată în funcție de cantitatea identificată, care trebuie ajustată la realitățile consumului de droguri din Republica Moldova, dar și la recomandările europene privind politica antidrog. În cadrul listei, sunt definite cantitățile mici, mari și deosebit de mari pentru fiecare substanță narcotică, substanță psihotropă sau plante ce conțin astfel de substanțe. Acest sistem de clasificare este esențial pentru a asigura o aplicare uniformă a legii și pentru a permite autorităților să răspundă adecvat în funcție de gravitatea faptei.

Reglementarea strictă a traficului ilicit de droguri în Republica Moldova, prin intermediul listei de substanțe narcotice și psihotrope, este esențială pentru combaterea acestui fenomen complex și în continuă evoluție. Colaborarea între autorități, organizații neguvernamentale și comunități este crucială pentru a dezvolta și implementa măsuri eficiente care să răspundă provocărilor actuale, protejând astfel cetățenii Republicii Moldova de efectele devastatoare ale consumului de droguri și creșterea infracționalității asociate acestuia.

Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139400&lang=ro

Hotărârea de Guvern nr. 79/2006 privind aprobarea Lista substanțelor Stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora

Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora este esențială pentru organele de drept în procesul de calificare a acțiunilor/inacțiunilor legate de droguri, având rolul de a distinge între infracțiuni și contravenții administrative, în funcție de cantitatea identificată. Aceste cantități trebuie să fie ajustate la realitățile consumului de droguri din societate, dar și la recomandările internaționale și europene. În cadrul listei, sunt definite cantitățile mici, mari și deosebit de mari pentru fiecare substanță narcotică, substanță psihotropă sau plante ce conțin astfel de substanțe. Reglementarea strictă a traficului ilicit de droguri în Republica Moldova, prin intermediul listei de substanțe narcotice și psihotrope, este esențială pentru combaterea acestui fenomen complex. Este necesar ca toate părțile implicate, de la autorități la organizații neguvernamentale și comunități, să colaboreze pentru a dezvolta și implementa măsuri eficiente care să răspundă provocărilor actuale și să protejeze cetățenii Republicii Moldova. În anul 2024 a fost aprobată cantitatea pentru pozițiile 203- 804 în Lista substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în circulație ilegală.

Sursa : https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142563&lang=ro

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE SĂNĂTATE 2030

Strategia Națională de Sănătate 2030 a Republicii Moldova, aprobată în iunie 2023, are ca scop modernizarea sistemului de sănătate pentru a oferi servicii echitabile și de calitate tuturor cetățenilor. Această strategie este integrată în obiectivele mai largi ale țării, inclusiv în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și în Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 a ONU.

Strategia își propune să răspundă provocărilor actuale, precum îmbunătățirea accesului la servicii, creșterea speranței de viață și reducerea inegalităților dintre mediul urban și rural, având la bază și lecțiile învățate din criza pandemică.

PROGRAME NAȚIONALE

PROGRAMUL DE PREVENIRE ȘI COMBATerea CRIMINALITĂȚII A.2022-2025

Programul de prevenire și combatere a criminalității este un document strategic de politici publice care vizează stabilirea unui set clar de obiective și acțiuni pe termen mediu, destinate prevenirii și combaterii fenomenului criminal în Republica Moldova. Acest Program este conceput pentru a răspunde provocărilor actuale în domeniul siguranței publice, având ca scop crearea unui mediu mai sigur și mai stabil pentru cetățeni.

- Obiectivul Dezvoltare Durabilă 3.5 (ODD): Fortificarea măsurilor de prevenire și tratament a consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope și subliniază importanța unei abordări integrate în prevenirea și tratamentul consumului de substanțe, având în vedere impactul acestora asupra sănătății publice și asupra ordinii sociale.

Programul cuprinde o serie de măsuri strategice care vizează reducerea criminalității și protejarea comunităților:

- Prevenirea criminalității.
- Îmbunătățirea serviciilor de sănătate
- Formarea profesională a cadrelor
- Cooperarea interinstituțională

Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 reprezintă un angajament ferm al Republicii Moldova în lupta împotriva criminalității și a consumului ilicit de droguri. Prin alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, acest Program contribuie la dezvoltarea unei societăți mai sigure și mai sănătoase, protejând astfel drepturile și bunăstarea cetățenilor. Eforturile coordonate și sustinabile în acest domeniu vor ajuta la construirea unui viitor mai bun pentru generațiile următoare.

CODUL CONTRAVENTIONAL

Legea contravențională a fost aprobat de Parlament cu denumirea de **Cod Nr.218 din 24-10-2008 în continuare Cod Contravențional.**

Pe parcursul anului 2023 Codul Contravențional nu a fost modificat sau completat la art. 85 al.(1) ,(2), art.86,art.87. Codului contravențional al Republicii Moldova prevede introducerea răspunderii persoanei juridice și aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, în calitate de sancțiune pentru unele contravenții administrative legate de droguri. Conform prevederilor Codului, la:

Articolul 85: Procurarea ori păstrarea ilegală de droguri, precursori, etnobotanice și a analogilor acestora în cantități mici sau consumul de droguri fără prescripția medicului

Aliniatul (1) Procurarea ori păstrarea ilegală, fără scop de înstrăinare, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și a analogilor acestora în cantități mici, precum și consumul de droguri fără prescripția medicului se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 72 de ore.

Aliniatul (2) În cazul persoanei care a predat benevol drogurile, precursorii, etnobotanicele și analogii acestora, deținute ilegal, sau care s-a adresat ori acceptă să se adreseze benevol la o instituție medicală pentru a i se acorda asistența necesară în legătură cu consumul ilegal al acestora, este înlăturată răspunderea contravențională pentru faptele prevăzute de prezentul articol.

Articolul 86. Neluarea de măsuri pentru asigurarea protecției semințurilor de plante ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora. „Neluarea măsurilor prevăzute de legislație pentru asigurarea regimului stabilit de protecție a semințurilor de mac somnifer, de cînepă, de arbust de coca, a locurilor de păstrare și de prelucrare a recoltelor acestor culturi, neluarea de măsuri pentru distrugerea resturilor rămase după recoltare și a deșeurilor de producție ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora se sancționează cu amendă de la 90 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridic.”

Articolul 87. Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor. „Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor fără scop de înstrăinare, dacă faptele nu constituie infracțiun se sancționează cu amendă de la 42 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, în toate cazurile cu/sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 1 an la 3 ani.”

NOTĂ : 1 unitate convențională = cu 50 lei moldovenesc (50 MDL).

CODUL PENAL

Legea penală a Republicii Moldova a fost aprobată de Parlament cu titlul de **Cod Nr.985 din 18.04.2002 în continuare denumit Cod Penal.**

Pe parcursul anului 2023 Codul Penal al Republicii Moldova ce vizează capitolul consumul și traficul ilicit de droguri nu a fost modificat sau completat și rămân actuale prevederile ce reglementează pedepsele pentru infracțiunile legate de droguri. Aceste prevederi sînt specificate în următoarele articole:

Art. 134¹	Droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora
Art.209	Atragerea minorilor la consumul ilegal de droguri, medicamente și alte substanțe cu efect narcotizant.

	Totodată, infracțiunile stabilite în articolul 217 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 fac parte din categoria „infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și necesită o abordare sub aspect medical, și nu penal în cazul consumatorilor de droguri.
Art.217	Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare
Art.217¹	Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare
Art.217²	Circulația ilegală a precursorilor în scopul producerii sau prelucrării drogurilor etnobotanicelor sau analogilor acestora
Art.217³	Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora.
Art.217⁴	Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor
Art.217⁵	Consumul ilegal public sau organizarea consumului ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora (1) Consumul ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora, săvârșit în mod public sau pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora, se pedepsește cu amendă în mărime de la 400 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore.
Art.217⁶	Introducerea ilegală intenționată în organismul altei persoane, împotriva voinței acesteia, a drogurilor, etnobotanicelor sau a analoagelor acestora
Art.218	Prescrierea ilegală sau încălcarea regulilor de circulație a drogurilor
Art.219	Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor
Art.248	Contrabanda
Art.322 aliniat(4)	Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora.

Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120900&lang=ro

CADRUL INSTITUȚIONAL NAȚIONAL PRIVIND DOMENIUL DROGURILOR

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

COMISIA NAȚIONALĂ ANTIDROG

Comisia Națională Antidrog instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 481/2011, reprezintă organul consultativ, coordonator și de inițiativă al Guvernului în domeniul politicilor antidrog. Aceasta asigură o platformă de comunicare și cooperare interinstituțională între ministere, autorități publice centrale și locale, organizații ale societății civile, implicate în implementarea politicii naționale în domeniul drogurilor. Comisia are rolul de a elabora și propune Guvernului strategii naționale și planuri de acțiuni antidrog, de a coordona și evalua implementarea acestora, precum și de a monitoriza îndeplinirea obiectivelor stabilite în Strategia națională antidrog și în planurile de acțiuni corespunzătoare. Totodată exercită funcția de control și supraveghere asupra activităților de prevenire și combatere a consumului și traficului ilicit de droguri la nivel național.

Comitetul Executiv al Comisiei Naționale Antidrog

În cadrul Comisiei funcționează Comitetul Executiv, o structură de coordonare, care asigură colaborarea eficientă între autoritățile administrației publice centrale. Organizarea și conducerea activității Comitetului Executiv sunt asigurate de Ministerul Afacerilor Interne. Comitetul Executiv are atribuții în coordonarea activităților organizatorice necesare pentru realizarea obiectivelor Comisiei, coordonează măsurile de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri, monitorizează implementarea planurilor naționale de acțiuni antidrog și facilitează cooperarea cu societatea civilă și partenerii naționali. De

asemenea, sprijină crearea grupurilor de lucru interinstituționale și propune îmbunătățiri legislative și instituționale în domeniul drogurilor.

Secretariatul Comisiei Naționale Antidrog : are atribuții de coordonare tehnică și logistică a activităților Comisiei Naționale Antidrog.

Pe parcursul anului 2024, Comisia Națională Antidrog a organizat o ședință de lucru, având drept scop consolidarea coordonării interinstituționale. În cadrul acesteia, membrii Comisiei au evaluat progresele realizate în implementarea deciziilor anterioare și au discutat necesitatea constituirii unor grupuri de lucru tematice sub egida Comitetului Executiv al Comisiei Naționale Antidrog.

Principalele subiecte:

- Instituirea sistemului național de alertă timpurie pentru supravegherea, prevenirea, detectarea și incriminarea noilor substanțe psihoactive;
- Elaborarea programelor naționale privind prevenirea consumului de droguri și reabilitarea consumatorilor;
- Aspecte medico-psiho-sociale ale reabilitării consumatorilor de droguri;
- Revizuirea Legii privind circulația substanțelor narcotice și psihotrope, în contextul alinierii legislației naționale la legislația Uniunii Europene

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL DE PROBAȚIUNE

Activitatea Serviciului de Probație este reglementată de Lege nr. 8 /2008. Aplicarea legii contribuie la prevenirea recidivei și la asigurarea resocializării infractorilor. Probația apare ca un pas important în contextul racordării legislațiilor naționale la standardele internaționale, urmărind scopul de a crea o zonă intermediară în sistemul de pedepse, o reevaluare a conceptului represiv și o redirecționare a acestuia spre unul curativ. Probația este un complex de activități de evaluare, asistență, consiliere psihosocială și supraveghere în comunitate a persoanei în conflict cu legea penală (învinuit, inculpat, condamnat) cu scopul de a o reintegra în societate și de a proteja comunitatea de riscul recidivei. Serviciul de probație are un rol important în reintegrarea socială a foștilor deținuți care se confruntă cu problemele complexe ale consumului de droguri. Conform Planului de acțiuni al Inspectoratului Național de Probație pe parcursul anului 2024 au fost întreprinse următoarele activități :

Formarea profesională pentru colaboratori:

- ✓ instruire "Organizarea activităților de probație cu persoanele consumatoare de droguri și tehnici de prevenire;
- ✓ seminarele de instruire cu privire la implementarea Programul probațional antialcool și antidrog Drink & Drive.

Monitorizarea implementării programelor de intervenție

Anul 2024 :

- *Program de reducere a abuzului de substanțe (PRAS) , implicați în program - 62 persoane.*

Programul de Reducere a Abuzului de Substanțe (PRAS) - este o inițiativă destinată să abordeze problema consumului de droguri și altor substanțe, cu scopul de a proteja sănătatea publică și de a promova reintegrarea socială a persoanelor afectate.

Acesta se concentrează pe următoarele direcții principale:

- Prevenție : PRAS dezvoltă și implementează campanii de informare și educație pentru a sensibiliza tinerii și comunitățile cu privire la riscurile consumului de substanțe și la alternativele sănătoase.

- **Tratament și asistență:** Programul oferă servicii de tratament pentru persoanele cu probleme de dependență, inclusiv consiliere, terapie și suport medical, pentru a facilita procesul de recuperare.
 - **Reintegrare socială:** PRAS promovează reintegrarea persoanelor în societate prin programe de formare profesională, asistență în găsirea unui loc de muncă și sprijin în gestionarea relațiilor interumane.
 - **Colaborare interinstituțională:** Programul colaborează cu diverse instituții guvernamentale, organizații neguvernamentale și comunități locale pentru a crea un cadru integrat de intervenție și sprijin.
 - **Monitorizare și evaluare:** PRAS include mecanisme de monitorizare și evaluare a impactului programului asupra populației, pentru a adapta strategiile și a îmbunătăți serviciile oferite.
 - *Programul probațional antialcoolic și antidrog implicați în program –734 persoane*
 - *Program de asistență psihosocială (PAPS) implicați în program – 14 persoane*
 - *Program de reducere a abuzului de substanțe / Program de tratament specializat au fost referenți pentru serviciul către instituțiile specializate care acordă servicii de tratament – 58 persoane.*
- Au finalizat programul – 24 persoane.*

Activități de resocializare și reintegrare a minorilor, aplicarea programelor specializate de lucru cu minorii

- Consiliere psihologică - **10 minori**;
- Plasament temporar, cazare, asigurarea alimentației - **5 minori**;
- Implicați în activități cultural-educative - **43 minori** ;
- Reabilitare, consultații medicale, tratament - **7 minori**.

Activități de asistență și consiliere:

- Tratament narcologic - **11 adulți**;
- Tratament alcoolic - **33 adulți**;

Parteneriate naționale:

- Consolidarea reformelor din sistemul penitenciar, de probațiune și de îngrijire a sănătății în instituțiile de tip închis din Republica Moldova.
- Program de asistență psiho-socială a persoanelor consumatoare și dependente de substanțe psihoactive.
- Cu suportul organizațiilor comunitare : au fost referenți către servicii specializate testare (HIV, hepatită, TB și alte boli asociate- **223 persoane**, au fost consiliați- **33 persoane**, au fost implicați în tratament- **12 persoane**.

Activități de prevenire a consumului de alcool și droguri:

- Programul probațional „Drink & Drive”; „Delicvența juvenilă și prevenirea consumului de drog!”
- Campaniile de informare: „Nu te lăsa condus de alcool!”; „Impactul fumatului, consumului abuziv de alcool și a consumului de droguri asupra organismului uman”; „Ziua mondială de combatere SIDA”;
- Atelier de lucru ”Fortificarea competențelor specialiștilor din prima linie de lucru cu grupul de persoane vulnerabile care sunt în risc de consum de drog”.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA

DIRECȚIA ANTIDROG (DA)

În anul 2024 Direcția antidrog a realizat următoarele acțiuni:

Formarea profesională pentru colaboratori :

- Curs de instruire pentru utilizarea software Maltego.

- seminar "Evaluarea și managementul riscurilor de corupție – curs de activitate specială în investigații.
- Curs de instruire privind utilizarea și gestionarea canalului securizat SIENA al EUROPOL.
- Curs - „Combaterea traficului de droguri în mediul online (Darknet)”, organizat de UNICRI.
- Curs de instruire „Metodele traficului de droguri – poștă și colete poștale”,
- Atelier de lucru „Consolidarea capacităților de combatere a traficului ilicit și consumul de droguri sintetice prin identificarea celor mai bune practice internaționale”
- Atelier de lucru „Consolidarea capacităților privind metodele de investigare a circulației ilegale de droguri în mediul online”

Cooperarea națională (Administrația publică centrală, Administrația publică locală, societatea civilă) :

- ședința de lucru în contextul modificării cadrului normativ privind reglementarea activităților de cultivare a plantelor care conțin substanțe stupefiante sau psihotrope, HG nr. 1382/2006.
- instruire cu genericul „Acțiuni de prevenire și combatere a consumului/comercializării de droguri în rândul societății civile în timpul misiunilor de serviciu.
- Atelier de lucru "Reflecții colective cu privire la viitorul politicilor antidrog în Republica Moldova”

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA (MEC)

Pe parcursul a.2024 de către Ministerul Educației și Cercetării au fost realizate următoarele intervenții atât în învățământul primar și secundar general, promovind Educația pentru sănătate prin prisma tuturor disciplinelor școlare.

- Implementarea curriculumului la disciplina școlară obligatorie Dezvoltare personală cu unitatea de conținut Modul de viață sănătos, în clasele I-XII (a câte 6 ore anual per clasă)

Pe parcursul anului 2024 de către Ministerul Educației și Cercetării în instituțiile de învățământ au fost realizate campanii de informare primară și prevenire a consumului de droguri.

Învățământul primar și secundar general:

- Dezvoltare personală, "Modul sănătos de viață" în clasele I-XII (6 ore anual per clasă).
- Educație pentru sănătate, în cl.I-XII (se studiază în **443 de instituții de învățământ de către 21014 elevi**)

În a .2024 Ministerul Educației și Cercetării a aprobat ordinul nr.40/2024 privind organizarea activităților :

- "Ziua sportului,,.
- "Ziua Internațională a combaterii abuzului și traficului ilicit de droguri,,.
- "Ziua națională fără fumat,,.
- "Ziua mondială a luptei împotriva fumatului,,.

În comun cu Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor au fost organizate activități cu suportul voluntarilor în vederea dieminării informației și experienței prin metoda "de la egal la egal".

- În comun cu Ministerul Sănătății au fost desfășurate campanii de informare pe subiectele HIV, consum de alcool, tutun, droguri.
- În cadrul Centrelor de Medicină Preventivă s-au distribuit materiale informative privind daunele consumului de droguri și alcool și s-au oferit consultații gratuite tinerilor.

Învățământul profesional tehnic :

- Implementarea programelor intercalate, activități extrașcolare cu tematica prevenirii consumului de droguri, alcool și tutun (cursuri, seminare, mese rotunde) cu participarea a circa **1 500 de persoane**.
- Disciplina opțională "Decizii pentru un mod sănătos de viață,,.
- Discuții privind "Tutunul, alcoolul și drogurile -efecte negative", "Tutun, alcool, droguri – factori de autodistrugere".

Învățământul superior :

- Au fost organizate activități cu tematică antidrog, incluzând ședințe, seminare, mese rotunde și conferințe, la care au participat aproximativ **2500 de studenți**.
- S-au organizat lecții publice tematice privind prevenirea consumului de droguri.
- Instituțiilor de învățământ superior li s-a recomandat implementarea unor cursuri de formare privind riscurile asociate consumului de droguri, alcool și tutun.
- În programele de formare pentru cadrele didactice au fost incluse subiecte privind prevenirea și riscurile consumului de droguri, alcool și tutun

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

DISPENSARUL REPUBLICAN DE NARCOLOGIE (DRN)

În Republica Moldova funcționează un sistem integrat de asistență medicală, comprehensiv, care include măsuri de prevenire, tratament, prevenirea riscurilor, seerviciul de reabilitare, reintegrare socială, iar Dispensarul Republican de Narcologie joacă un rol activ în promovarea unui mod de viață sănătos.

Pe parcursul anului 2024:

- DRN împreună cu ONG-uri au promovat și realizat activități educaționale și de informare privind consumul de droguri și bolile asociate consumului de droguri.
- Au fost organizate campanii de sensibilizare și educare a populației pentru prevenirea consumului de droguri și alcool.
- Pe rețelele sociale au fost publicate materiale despre efectele nocive ale consumului de droguri. Au plasat diverse informații despre daunele consumului de droguri pe rețelele sociale.
- Au fost distribuite presei materiale informaționale privind prevenirea consumului de substanțe nocive.
- Au avut loc evenimente de promovare a sănătății, cum ar fi: Ziua Internațională împotriva consumului și traficului de droguri, Ziua Națională fără alcool, Ziua Mondială a Sănătății Mintale și Ziua Internațională de Combatere a HIV/SIDA.
- Pe 1 decembrie 2023, de Ziua Internațională de Combatere a HIV/SIDA, sub sloganurile „Pentru tine, pentru ei, pentru fiecare!” și „Este important pentru toți. Fiecare este important!”, populația a fost încurajată să efectueze testarea gratuită la HIV în punctele mobile.
- Angajații DRN au luat parte la campania socială „Doar testează-te!”, oferind informații despre HIV/SIDA și promovând testarea pentru depistarea infecției cu HIV.
- DRN a inițiat procesul de modificare a Protocolului Clinic Național *Tulburări mintale și de comportament legate de consumul de alcool* (PCN-20).
- Ministerul Sănătății și Agenția Medicamentelor și Dispozitivelor Medicale au continuat să participe în cadrul grupului de lucru al Comisiei Parlamentare pentru a elabora propuneri de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 79/2006, care reglementează Lista substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor ce conțin astfel de substanțe, identificate în traficul ilicit, precum și cantitățile acestora.

Colaborarea cu mass-media :

- emisiuni tv, radio- 21 participări
- informații plasate pe platforme sociale – 86 informații
- comunicate de presă – 3 comunicate

ALOCARILE BUGETARE SI FINANTAREA

La propunerea Comisiei Naționale Antidrog, Guvernul va cofinanța programele multidisciplinare în cadrul politicii în acest domeniu, implementate la nivel local. Nu este posibilă o măsurare/estimare a cheltuielilor din bugetul național destinate prevenirii consumului de droguri și altor măsuri de combatere a traficului ilicit de droguri.

PREVALENȚA ȘI TENDINȚELE CONSUMULUI DE DROGURI

CERCETARE OPERATIONALĂ DE ESTIMARE

CONSUMATORI DE DROGURI

Numărul estimat privind mărirea populației cu risc sporit de infectare, consumatori de droguri injectabile, a fost desfășurat în bază ultimelor recomandări din Ghidul OMS pentru supravegherea biocomportamentală. Estimările s-au făcut separat pentru municipiile Chișinău și Bălți de pe malul drept al râului Nistru și pentru municipiul Tiraspol, or. Râbnici de pe malul stâng al râului Nistru. Mărirea populației PCID în Republica Moldova a fost estimată în anul 2024 de 21 800 mii, cu 18 425 mii pentru malul drept și 3375 mii pentru malul stâng al râului Nistru. Numărul estimat de consumatori injectabili de opiacee este de 9390 persoane (din care 1430 pe malul stâng) din numărul estimat de consumatori de droguri injectabile, ceea ce constituie circa 43%.

Numărul estimat de consumatori de droguri pe cale neinjectabilă (PCDN) obținut în urma exercitiului de estimare a mărimii grupurilor efectuat în a.2022, la nivel național a fost în număr de 50.000 cu circa 42.300 pe malul drept și 8,500 – pe cel stâng.

STUDIILE POPULAȚIONALE DE PREVALENȚA A CONSUMULUI DE DROGURI

Consumul de droguri, modelele și tendințele lui în populația generală sînt măsurate în cadrul studiilor populaționale pe un eșantion reprezentativ național. Studiile oferă estimări ale proporției de persoane care declară că au consumat droguri specifice în intervale delimitate de timp. De asemenea, chestionarele oferă informații contextuale utile privind modelele de consum în prezent sau trecut, caracteristicile socio-demografice ale consumatorilor, percepțiile privind riscul, disponibilitatea și atitudinile vizavi de droguri (conform recomandărilor EUDA).

În Republica Moldova pentru aprecierea consumului de droguri se utilizează 3 indicatori standard:

- prevalența pe parcursul vieții (consumul unui drog în orice moment al vieții),
- prevalența în ultimul an,
- prevalența în ultima lună.

Dintre cele trei măsurări standard, prevalența pe parcursul vieții este mai puțin sensibilă pentru reflectarea situației curente. Această măsurare nu reflectă situația actuală a consumului de droguri, însă poate fi utilă pentru înțelegerea modelelor de consum și a incidenței primului consum. Accentul este pus asupra evenimentelor de consum din ultimul an și ultima lună.

CONSUMUL DE DROGURI ÎN POPULAȚIA GENERALĂ

Datele specifice prevalenței consumului de droguri în populația generală din Republica Moldova nu sunt actualizate din 2010. Rezultatele anterioare a prevalenței în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2013.

CONSUMUL DE DROGURI IN RINDURILE TINERILOR

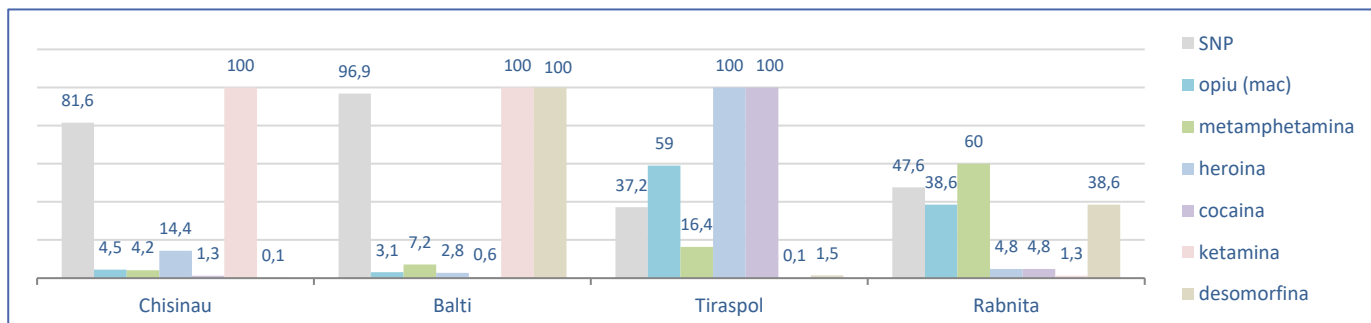
Proiectul European de Cercetare în Școli privind consumul de Alcool și alte Droguri, identificat prin abrevierea ESPAD, marchează 30 de ani de monitorizare a comportamentelor riscante ale adolescenților în Europa, integrând 37 de țări participante. Scopul studiului vizează obținerea la nivel european de date comparabile privind cunoștințele, atitudinile, practicile elevilor de 16 ani în privința consumului de droguri, făcând în acest fel posibilă conturarea unor tendințe privind caracteristicile consumului la acest segment de vârstă, la nivel național și european. Sondajele sunt repetate la fiecare patru ani, în anul 1995 a fost realizat primul studiu în 26 de țări, fiind punctul de plecare. Republica Moldova a implementat patru runde a studiului ESPAD. Conform metodologiei se anchetează toți elevii din clasele cu o pondere mare de elevi de vîrsta de 16 ani (în cazul Republicii Moldova a aceștia sunt în clasele a 8-a și a 9-a), dar pentru comparabilitate între țări în baza finală a studiului la nivel european se păstrează doar elevii din grupul țintă (în cadrul ESPAD 2024 aceștia au fost elevi născuți în anul 2008).

În medie, 13% dintre respondenții ESPAD declară că au consumat vreun drog ilicit cel puțin o dată în viață. Prevalența consumului de droguri ilicite pe parcursul vieții variază foarte mult între țările ESPAD, cele mai mari rate fiind observate în Liechtenstein (25%) și Cehia (24%), iar cele mai mici în Georgia și Moldova (ambele 3,9%).

CONSUMATORI DROGURI INJECTABILE

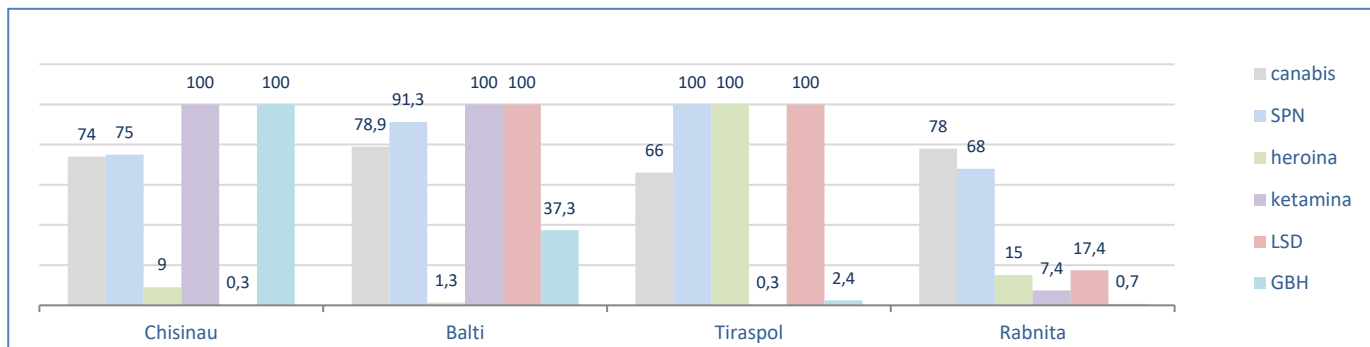
În cadrul studiului integrat bio-comportamental IBBS 2024, desfășurat în rîndul PCID (persoane utilizatoare de droguri injectabile), drogul injectat pe durata ultimei luni este divers în dependență de localitatea desfășurării studiului. În Figura 1 sunt prezentate tipuri de droguri consumate per localitate. În municipiul Chișinău (eșantion 313 respondenți) tipul de drog consumat pe parcursul ultimei luni a fost - substanțe psihoactive noi (SPN) și ketamină, pentru Bălți (eșantion 326 respondenți) - substanțe psihoactive noi (SPN), ketamină, desomorfină, în Tiraspol (eșantion 278 respondenți) - heroină, cocaină iar în Rîbnița (eșantion 213 respondenți) – metamfetamina si SNP

Figura 1. Consumul de droguri injectabile în ultimele 30 de zile, %, IBBS 2024

Drogul consumat neinjectat pe durata ultimei luni, relatat în IBBS 2024 a fost GBH, ketamina pentru locația Chișinău; LSD, ketamină pentru Bălți; SPN, heroină, LSD în Tiraspol și canabis, SPN în Rîbnița. (Figura 2)

Figura 2. Consumul de droguri neinjectabile în ultimele 30 de zile, %, IBBS 2024

CONSUMATORI DROGURI INJECTABILE SECTOR PENITENCIAR

Conform rezultatelor studiului IBBS 2024, desfășurat în rândul deținuților din instituții penitenciare de pe malul drept al râului Nistru, eșantion 530 respondenți, tipuri de droguri cele mai consumate sunt cannabis, SPN, (metadonă, buprenorfină, fentanil, subutex). Caracteristicile socio-demografice a respondenților au prezentat valori: 94,4% gen masculin, cu ponderea în segmentul de vîrstă 25-39 ani (52,8%), ca statut civil preponderent mai mare în categoria "celibatar" - 47,8%, cu statut legal – condamnați 79,7%.

Tabelul 2. Consumul de droguri injectabile și alte comportamente de risc în sector penitenciar, IBBS 2024, %

Varsta medie	41,9
Au injectat vreodată orice tip de substanță în timpul ORICĂREI PERIOADE DE DETENȚIE	10,2
Au injectat droguri vreodată în DETENȚIA ACTUALĂ	7,1
Ace/seringi folosite în comun în ultimele 6 luni ÎN ORICARE DETENȚIE	17,5
Ace/seringi folosite în comun în ultimele 6 luni în timpul DETENȚIEI ACTUALE	15
În DETENȚIA SA ACTUALĂ, poate obține (cumpăra sau primi) seringi noi, neutilizate, atunci când are nevoie de ele	93,9
A fost tatuat în ORICARE DETENȚIE	79,3
A fost tatuat în timpul ACTUALEI DETENȚII	65,6
Ați avut vreodată o supradoză până la pierderea conștiinței în ultimele 12 luni	1,2
Droguri cele mai consumate în timpul DETENȚIEI ACTUALE	
cannabis	25,3
SPN (orice forma)	18,6
metadonă, buprenorfină, fentanil, subutex	9,8

TENDINȚELE PRINCIPALE

Deoarece datele privind modelele de consum de droguri de-a lungul anilor nu sînt consistente, nu este posibilă urmărirea tendințelor în consumul de droguri. Informațiile din diverse surse de date existente în prezent, în Republica Moldova diferă și în multe cazuri, sînt greu comparabile. Din cauza unei lipse de consistență în timp, datele disponibile reduc posibilitatea analizei tendințelor fenomenului consumului de droguri. Principalele surse de informații pentru acest subcapitol sînt:

- ✧ Rezultatele studiilor în rândul elevilor (ESPAD)
- ✧ Rezultatele studiilor bio-comportamentale în rândul PUDI (IBSS)
- ✧ Statistica de rutină a DNR care vizează profilul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri

CANABIS

Canabisul este drogul ilegal cel mai frecvent utilizat în Republica Moldova. Prevalența consumului de cannabis este cea mai mare comparativ cu celelalte droguri ilegale. Consumul de cannabis este întîlnit mai des în mediul urban și mai mult în rândul bărbaților.

Canabisul rămâne cel mai frecvent drog ilicit consumat în toate țările ESPAD. În medie, 12% dintre respondenți declară că au consumat cannabis cel puțin o dată în viață. Cea mai mare prevalență se observă în Cehia (24%) și Liechtenstein (23%), în timp ce cea mai mică se observă în Georgia (3,3%) și Moldova (2,5%).

În medie, 2,4% dintre respondenți ESPAD declară că au consumat cannabis pentru prima dată la vârsta de 13 ani sau mai puțin. Cele mai mari proporții sunt înregistrate în Ucraina (4,9%) și Cehia (4,1%), în timp ce cea mai mică se înregistrează în Moldova (0,7%).

Canabisul este perceput fiind substanța ilicită cea mai accesibilă, aproximativ unul din patru respondenți ESPAD (26%) considerând-o destul sau foarte ușor de obținut. Percepția disponibilității este cea mai mare în Danemarca, Germania și Slovenia (41%) și Norvegia (40%). În schimb, cea mai mică disponibilitate percepută este raportată în Moldova (5,3%), Ucraina (7,1%), Insulele Feroe (11%), Kosovo și Georgia (12%).

În ceea ce privește consumul curent, toate țările ESPAD raportează rate de prevalență sub 10%, cele mai mici cifre, sub 2%, fiind observate în Moldova, Georgia, România și Insulele Feroe. Între timp, prevalența este mai mare în Italia și Slovenia (8,6%) și Liechtenstein (9,6%).

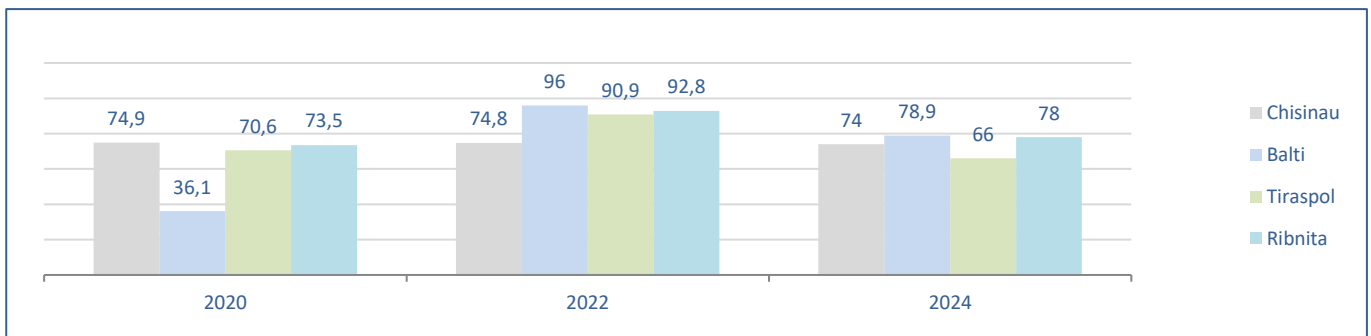
În studiul ESPAD sa evaluat, de asemenea, consumul de cannabis cu risc ridicat prin intermediul Testului de screening pentru abuzul de cannabis (CAST), aplicat celor care au raportat consumul de cannabis în ultimul an. Prevalența consumului cu risc ridicat variază de la sub 1% în Moldova și Georgia, până la un maxim de 5,9% în Cehia și Slovenia.

În tendință prevalență consumului de cannabis pe durata vieții înregistrat în studiul ESPAD Moldova are valori pentru 2024 - 2,5%, 2015 - 4,0%, 2008 - 5%.

În tendință prevalență consumului pe durata vieții de droguri ilicite, altele decât cannabisul (amfetamina, metamfetamina, cocaina, crack, ecstasy) are valori în 2024 - 2,4% iar în 2015 -4,9%.

Potrivit datelor prezentate în tendință, din studiul IBBS, privind drogurile neinjectabile în ultima lună și în ultimele 6 luni, cannabis/rășină de cannabis prezintă valori mari în toate patru localități intrate în studiu.

Figura 3. Consum produselor de cannabis, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

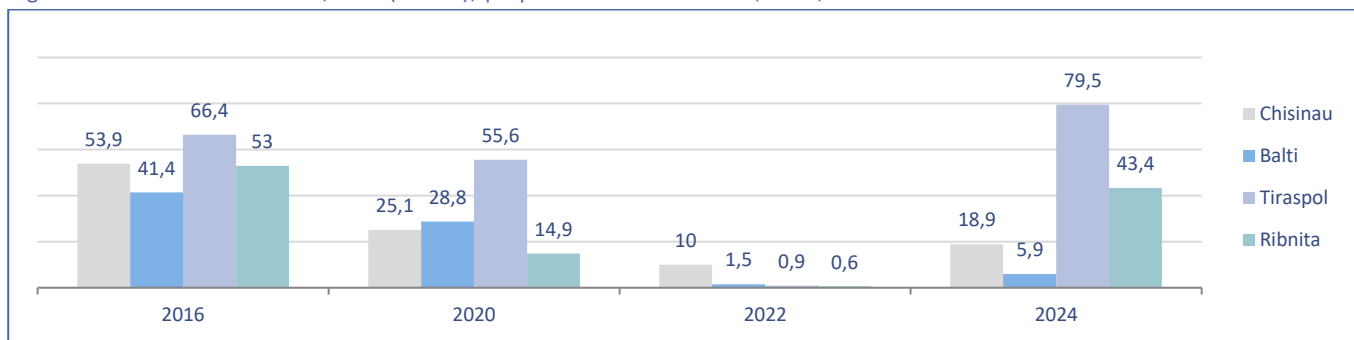

Conform datelor DNR, din cazurile noi de consum de droguri fără dependență, înregistrate în anul 2024, la momentul înregistrării majoritatea erau consumatori a produselor de cannabis (marijuana), administrată pe calea fumatului 89,3% (2023-79,1%) și preponderent de bărbați 94,5% ca și în anul precedent de raportare.

OPIACEE/HEROINA

Conform studiului IBSS 2024 consumul opiaceelor crește preponderent în locațiile de pe malul stîng al Nistrului comparativ cu anii precedenți.

Figura 4. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

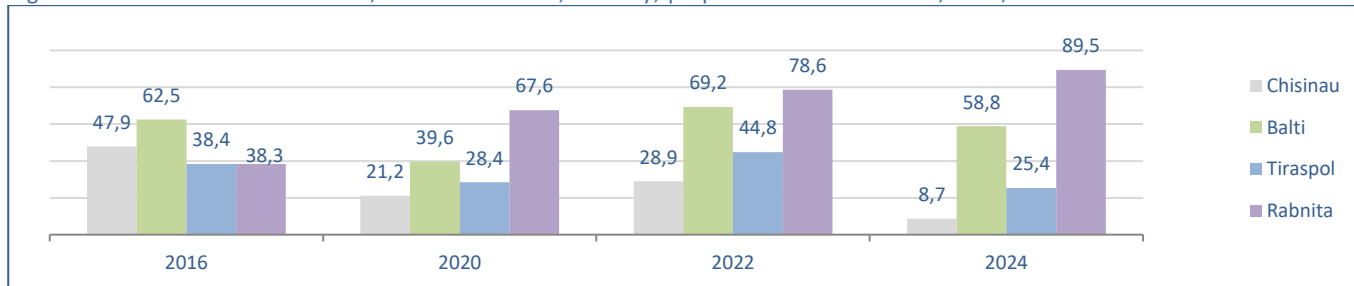

Conform datelor DRN, în anul 2023 consumul de opiacee a fost înregistrat în 56,3% (66,9%-2023) din cazuri noi de consum cu dependență și 5,2% (6,1%-2023) fără dependență. Injectarea este calea principală de administrare a opiaceelor în cazurile noi de consum de droguri cu dependență 54,3%.

DROGURILE STIMULENTE

În tendință se urmăresc valori mai mici pentru drogurile sintetice în majoritatea locațiilor din studiu IBBS 2024 în afară de or. Ribnița, unde consumul e mai mare de 1,1 ori în comparație cu runda precedentă a studiului.

Figura 5. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

Consumul de amfetamine în cazurile noi de consum de droguri fără dependență înregistrate pentru anul 2024 de DNR este de 2,4 (1,9%-2023), prezentînd creștere față de anul precedent de raportare.

HIPNOTICE ȘI SEDATIVE

În medie, 19% dintre elevi percep tranchilizantele și sedativele fără prescripție medicală ca fiind destul de sau foarte ușor de obținut, cea mai mare disponibilitate percepută înregistrându-se în Polonia (49%), Danemarca (39%) și Cehia (38%). Cea mai mică disponibilitate percepută a produselor farmaceutice se observă în Moldova (3,4%) și Ucraina (5,9%). Fetele din toate țările sunt mai predispuse să perceapă tranchilizantele și sedativele ca fiind ușor disponibile, cu excepția Monaco, Macedoniei de Nord, Moldovei și Letoniei, unde băieții raportează o disponibilitate percepută mai mare.

În tendință prevalența consumului de tranchilizante și sedative pe durata vieții înregistrat în studiul ESPAD Moldova are valori pentru 2024 -2,1% iar în 2015 – 6,2%.

Consumul pe durata ultimei luni a drogurilor halucinogene (LSD, ciuperci halucinogene, mescalină) raportat în IBBS 2024, ca valoare agregată per locații este de 57% (28,3%-IBBS2022) cu raport mai mare pentru partea stîngă a Nistrului.

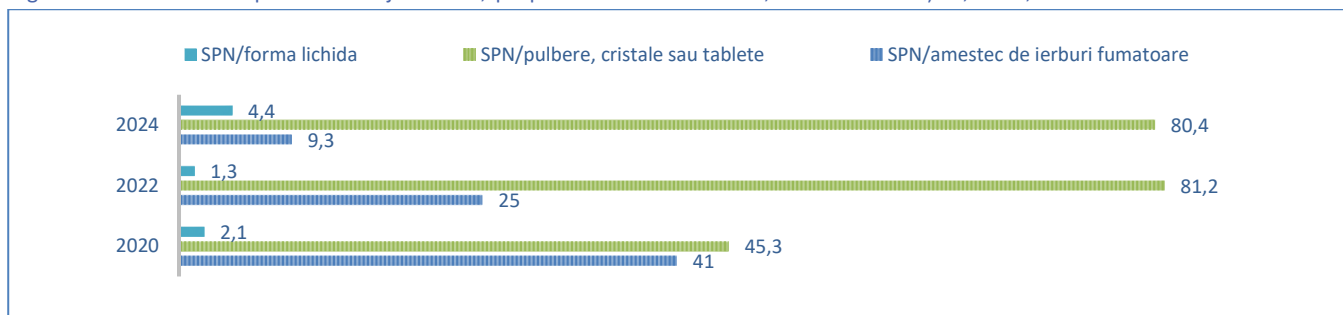
Valoarea înregistrată de barbiturice în cazurile noi de consum de droguri de (DNR) a fost de 2,3%. Creșterea consumului a drogurilor halucinogene relevă și capturile sechestrate de către MAI - pentru anul 2024 (691 timbre) față de 2023 (344 timbre LSD).

SPN (SUBSTANȚE PSIHOACTIVE NOI)

În rândul studenților ESPAD, prevalența medie a consumului de NPS pe parcursul vieții este de aproximativ 3%, cele mai mari rate fiind înregistrate în Polonia (6,4%) și Slovenia (6%), iar cele mai mici în Olanda, Liechtenstein, Insulele Feroe și Moldova

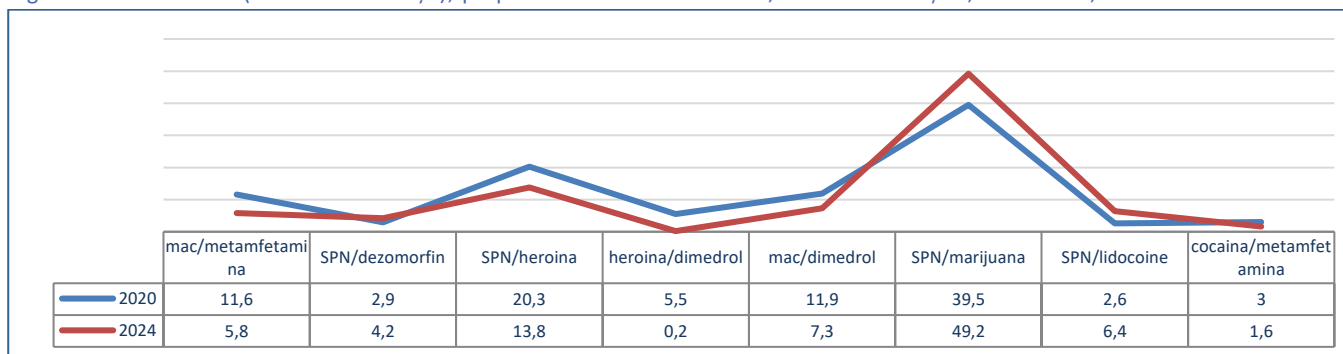
(sub 1%). În tendință prevalență consumului de SPN pe durata vieții înregistrat în studiul ESPAD Moldova are valori pentru 2024 -1% iar în 2015 – 2,2%. Potrivit datelor din studiu IBBS, valorile SPN prezintă în tendință aproape egalitate a consumului acestor substanțe (formă de pulbere, cristale și tablete). Consumul SPN predomină în partea dreapta a malului Nistru cu valori mai mari în Bălți 91,3% (formă de pulbere, cristale și tablete) asemenea rundelor precedente a studiului. În runda 2022 a studiului IBBS valorile de substanțe psihoactive noi aproape e dublu pentru toate formele de consum comparativ cu IBBS2020. Consumul SPN pe cale injectabilă a fost raportat în valoare de 90,2% preponderent pentru malul drept al râului Nistru. Consumul de SPN în cazurile noi de consum de droguri fără dependență raportate de DNR pentru anul 2024 a fost de 8,3%, aproape egale cu anul precedent de raportare (8,1%-2023).

Figura 6. Consum SPN pe cale neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS, %

În runda IBBS2024 a studiului la întrebarea despre practica de policonsum în ultimele 6 luni au răspuns "Da" - 8,4% respondenți, ca localitate preponderent pe malul stîng al malului Nistru, Tiraspol (21,8%) iar Rîbnița (33,3%). Privitor la frecvența policonsumului de 1-4 ori pe lună au răspuns pozitiv 20,4% din respondenți. Potrivit datelor din studiul cel mai des mix de substanțe utilizate (din cele specificate) sunt cannabis și SPN - 49,2% (2022-39,5%).

Figura 7. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS 2024, %

REDUCEREA CERERII DE DROGURI, PREVENȚIA

PROGRAME ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

Măsuri orientate spre prevenirea consumului de droguri în rândurile elevilor și educația extrașcolară sînt prevăzute în Legea Republicii Moldova nr. 713 din 6 decembrie 2001 „Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope”.

Acțiunile practice vizează stoparea creșterii/reducerea consumului de droguri în societate, în special printre minori și contribuirea la stoparea creșterii/diminuarea consumului de droguri ilegale injectabile. În scopul sensibilizării, educare și prevenirii consumului de droguri sunt lansate campanii naționale, o serie de activități educaționale, informaționale și de colaborare: prelegeri în instituțiile școlare și superioare de învățămînt, seminare de instruire, seminare informative desfășurate în școli, instituții superioare de învățămînt pe teme de interes legate de prevenirea traficului și consumului de droguri sau teme

conexe. În instituțiile de învățământ primar și secundar general, prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun se realizează continuu, prin intermediul Curricula, cat si la disciplinele obligatorii și opționale.

Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Sănătății desfășoară campanii de informare pe subiecte de sănătate (prevenirea ITS, HIV, abuz de alcool, tutun și droguri) în cadrul Centrelor de medicină preventivă, clinicile de servicii prietenoase tinerilor, licee, școli profesionale prin distribuirea materialelor informative și oferirea de consultații gratuite copiilor și tinerilor în cadrul liceelor, școlilor profesionale.

REDUCEREA RISCULUI ASOCIAT CONSUMULUI DE DROGURI

Prin prestarea serviciilor accesibile care răspund nevoilor consumatorilor de droguri, programele de reducere a riscurilor adesea servesc drept un punct semnificativ de contact care poate conecta consumatorii de droguri cu altă comunitate, cu resursele de servicii medicale și sociale”. Implementarea programelor de reducere a riscurilor, au devenit verigi importante în activitatea de profilaxie a răspândirii infecției HIV, a altor infecții transmisibile prin sînge sau pe cale sexuală și a altor prejudicii asociate consumului de droguri injectabil, și referire la alte servicii specializate etc. Aceste programe asigura consumatorii de droguri cu echipament steril, mijloace individuale de protecție și lichidarea sigura a echipamentului de injectare utilizat.

PROGRAMELE DE REDUCERE A RISCURILOR (PRR) sau schimb de seringi sunt implementate pe ambele maluri ale Nistrului în 29 de unități teritorial administrative (municipiile Chișinău, Bălți, Tiraspol, Bender și raioanele Ungheni, Glodeni, Sângerei, Fălești, Căușeni, Orhei, Rezina, Șoldănești, Dondușeni, Râșcani, Edineți, Ochita, Briceni, Soroca, Florești, Drochia, Camenca, Anenii Noi, Comrat, Cahul, Ceadăr Lunga, Slobozia, Râbnîța, Vulcănești, Lipcani) și în 18 instituții penitenciare de pe ambele maluri ale râului Nistru prin intermediul a 10 ONC-uri și Administrația Națională a Penitenciarelor. Pachetul de servicii acordate includ și serviciile gender specifice pentru femei și adolescenți, managementul supradozajilor, eliberarea Naloxonei și diversificarea modalității de acordare a serviciilor de prevenire : la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren. Aceste servicii au fost realizate din sursele CNAM și Fondului Global. Pe parcursul anului 2024, 11792 PCID (54% din populația estimată) au beneficiat de servicii (schimbul de seringi fiind unul de bază). Numărul consumabililor distribuite anual per beneficiar în grupul PCID sunt prezentate în (Tabelul 3).

Tabelul 3. Numărul beneficiari și consumabile distribuite în programul de reducerea riscurilor, Republica Moldova

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Număr beneficiari PRR consumatori de droguri injectabile	15627	16302	16285	16963	17345	11792
Număr beneficiari PRR consumatori de droguri neinjectabile	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2 920
Număr seringi per beneficiar	146	137	169	140	143	169
Seringi (total)	2.279.009	2.243.154	2.750.015	2.381.541	2.486.363	2 004 106
Fiole de naloxona	3 736	2 430	3.807	4.536	3 619	666

* numărul prezervative repartizat pentru tot grupul GRSI (PCID, LSC, BSB)

PROGRAMELE DE PREVENIRE IMPLEMENTATE PRIN INTERMEDIUL ECHIELELOR MOBILE au fost implementate prin activitatea în cadrul a 2 ONC-uri ("Inițiativa pozitivă" și "Uniunea pentru Echitate și Sănătate"), precum și în componența Spitalului Clinic Republican, Tiraspol, oferind servicii de prevenire pentru toate populațiile cheie, inclusiv testarea cu utilizarea testelor rapide pe bază de sânge capilar pentru diagnosticarea HIV, hepatitelor virale B și C și a sifilisului.

COMUNITATEA TERAPEUTICĂ în penitenciarele din Moldova este implementat de către Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP) în colaborare cu A.O. Inițiativa Pozitivă” (societatea civilă), specializate în reabilitarea persoanelor cu dependențe. Acest program este implementat pentru a facilita reabilitarea și reintegrarea socială a deținuților, cu scopul de a reduce recidiva și de a promova sănătatea mintală și fizică a participanților. Pe parcursul perioadei de raportare, programul a inclus 20 rezidenți, care au fost selectați de echipa multidisciplinară pe parcursul activității comunității.

CORELATIILE SOCIALE

Potrivit EUDA conceptul de excludere socială asociată consumului de droguri – concept dezvoltat pentru țările Uniunii Europene – este unul multidimensional. Acesta presupune practici de excludere cum ar fi, deprivarea economică sau sărăcia și consecințele lor; discriminarea socială și politică; concedierea și accesul redus la serviciile de sănătate, de educație și calificare. Excluderea socială apare ca subiect în cercetările din ultimii ani privind caracteristicile consumului de droguri și consecințele sociale, legale și pentru sănătate. Informația disponibilă cuprinde factorii socioeconomiici asociați consumului de droguri și, în special, consumul problematic de droguri, concentrat în grupuri populaționale care sunt supuse multiplelor procese de excludere, cum ar fi afilierea la o minoritate, consumul de droguri și suportarea consecințelor excluderii sociale și economice. Prevenirea discriminării consumatorilor de droguri se efectuează în baza Legii nr.121 privind asigurarea egalității din 25.05.2012, a Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995, a Legii nr. 263- XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, precum și a altor legi și hotărâri de guvern. Nediscriminarea persoanelor consumatoare de droguri în domeniul sănătății publice este prevăzută în mod expres de alin.(1) art. 17 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995 , precum și de Legea nr. 263-XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.

TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI

În abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al 21-lea”, conform căruia consumul de droguri este o problemă ce periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg.

Pentru coordonarea sistemului narcologic în Republica Moldova, prin ordinul Ministerului Sănătății a fost nominalizat IMSP Dispensarul Republican de Narcologie (DNR).

Serviciile acordate de către instituție sunt: tratament ambulator, staționar și de susținere; consiliere individuală și de grup; testare psihologică după diferite metode; testare la HIV și la prezența substanțelor stupefiante; activități de informare și educație în grupurile cu destinație specială asupra riscurilor legate de consumul de substanțe psihoactive, formarea unui comportament de tip „inofensiv”; activități de prevenție primară, bazată pe conceptele deciziei informate, în școlile și liceele Republicii Moldova; informarea și educația populației asupra prevenirii consumului de substanțe psihoactive.

DNR acoperă cu asistența medicală consultativă și spitalicească pacienții de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în cadrul subdiviziunilor staționarului și în cadrul staționarului de zi (anonim), care se confruntă cu problemele legate de consumul de alcool, a substanțelor stupefiante și a substanțelor psihotrope.

Realizarea acestor obiective este datorată abordării complexe în tratamentul dependenței de droguri. Tratamentul în procesul de reabilitare este asigurat de către o echipă psihoterapeutică de profil, formată din: medici, psihologi, asistenți sociali și voluntari (foști consumatori de droguri).

Legea nr. 263 din 27.10.2005 „Cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului” stipulează, că un pacient nu poate fi internat în staționar fără acordul său, cu excepția cazurilor în care este vorba despre degradarea avansată a personalității sau în cazurile când persoana prezintă pericol public. Astfel, persoana poate să se adreseze benevol după ajutorul specializat în instituțiile publice și private. În instituțiile medicale private, oferta nu diferă de cea a sistemului public. Dezintoxicarea este

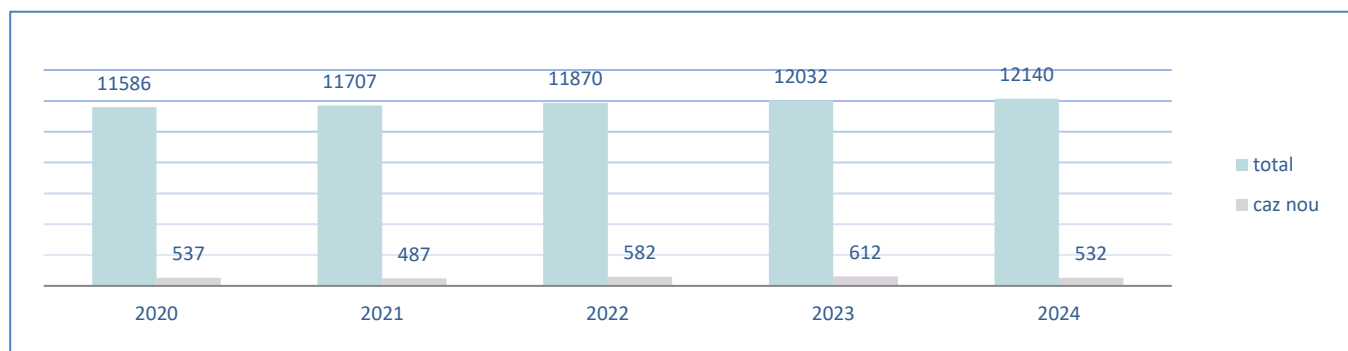
inclusă în pachetul minim de servicii medicale acoperite de polița de asigurare obligatorie de asistență medicală, care este disponibilă doar în cazul persoanelor asigurate (cele angajate oficial în timpul muncii, care au procurat poliță de asigurare sau sunt asigurate din bugetul de stat, cum ar fi studenții, elevii, pensionarii și invalizii, iar din 2007 - șomerii oficial înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă). Pentru persoanele care nu fac parte din categoriile asigurate și nu și-au procurat poliță de asigurare medicală obligatorie, dezintoxicarea este acoperită din contul mijloacelor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală fiind calificată o urgență medicală majoră.

Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Pentru persoanele asigurate care nu vor să-și divulge identitatea, dezintoxicarea este contra plată, deoarece utilizarea poliței de asigurare medicală exclude anonimatul.

CONSUMATORII DE DROGURI ÎNREGISTRATI OFICIAL

În sistemul de colectare a datelor privind persoanele consumatoare de droguri, înregistrarea oficială a cazurilor, se află în responsabilitatea DRN, care introduce toate cazurile noi înregistrate oficial în baza de date și asigură mentenanța acestora. Cazul este considerat înregistrat oficial atunci când fișa de notificare (pe hârtie) este completată și transmisă către DRN, unde informația este introdusă în baza de date. Sursa principală de depistare a cazurilor noi de consum de droguri sunt instituțiile medicale (adresare voluntară pentru tratament sau depistare accidentală în timpul controalelor profilactice²) și poliția (care se adresează serviciului narcologic pentru expertiza persoanelor reținute din diferite motive). Regulamentul depistării, înregistrării și raportării persoanelor consumatoare de droguri prevede diferite scenarii, de aceea persoanele care beneficiază de tratament în condiții de anonimat nu sunt înregistrate în baza de date a DRN, astfel informația prezentată mai jos nu-i include pe acești pacienți. După forma clinică, toate cazurile noi sunt divizate în două categorii mari: consum de droguri fără dependență și consum de droguri cu dependență.

Figura 8. Distribuția cazurilor înregistrate de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

Pentru anul 2024 cazurile noi înregistrate de consum de droguri, pot fi caracterizate prin cele două grupuri după cum urmează:

1. Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri fără dependență:
 - vârsta medie la momentul înregistrării este de 25,6 ani;
 - drogul consumat la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este cannabis (81,5%);
 - modul de administrare la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este fumatul (89,3%);

² Ex.: examinarea statutului sănătății la înrolarea în serviciul militar

- persoanele de sex masculin constituie majoritatea (94,3%).
2. Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri cu dependență:
- vârsta medie la momentul înregistrării este de 28,8 ani;
 - cele mai utilizate droguri sunt din grupul opiaceelor (56,3%);
 - modul de administrare la momentul înregistrării este cea injectabilă (54,3%);
 - persoanele de sex masculin constituie majoritatea (98,5%).

Analiza caracteristicilor cazurilor noi înregistrate de consum de droguri ar putea doar într-o măsură oarecare să reflecte tendințele de consum de droguri în țară. La finele anului de raportare, în baza de date a Dispensarului Republican de Narcologie numărul cumulativ a persoanelor care consuma droguri înregistrați oficial era 12 140 cazuri și 532 cazuri noi.

Tabelul 4. Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date DNR

Anii	2020	2021	2022	2023	2024
Numărul cazurilor noi în evidență medicală	537	487	582	612	532
La 100 mii locuitori	20,6	18,7	23,1	25,2	22,3
Numărul cazurilor în evidență medicală	11 586*	11 707	11 870	12 032	12 140
La 100 mii locuitori	446,1	449,6	472,4	496,5	509,8

*Numarul total a cazurilor în evidența medicală este în descreștere în anul 2020 ca rezultat a actualizării informației despre starea persoanelor aflate în evidența medicală

Din totalul cazuri noi luate în evidență, dezagregate după substanța consumată, majoritatea sunt de cannabis 267 sau (50,1%), urmate de 229 (43%) cazuri de opiacee, 22 cazuri sau (4,1%) de SPN, 7 cazuri sau 1,3% de barbiturate și 6 cazuri sau (1,1%) de amfetamine, 1 caz de cocaină. Cifrele per substanță consumată în comparație între anii de raportare 2023 și 2024 diferă, la cei cu dependență crește consumul în cannabis dar la cei fără dependență în opiacee și cocaină.

Tabelul 5. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, %

Substanța	2023		2024	
	cu dependență	fără dependență	cu dependență	fără dependență
Canabis	32,9	79,1	43,7	81,5
Opiacee	66,9	6,1	56,3	5,2
Amfetamine	0,2	1,9	0	2,4
SNP	0	8,1	0	8,3
Barbiturate	0	3,2	0	2,3
Cocaina	0	1,6	0	0,3

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

În cazurile noi pentru 2024 comparativ cu anul precedent, calea de administrare injectabilă a drogurilor înregistrează o creștere ușoară la cei fără dependență 3,1% (2,5%).

Media vârstei crește în tendință, în cazurile noi fără dependență 25,6% (22,9%) iar în cazurile noi cu dependență 28,8% (25,8%).

În distribuția după gen prioritar se prezintă cel masculin.

După nivelul de studii ponderea majoritară în perioada de raportare cât și pentru anul precedent este în grupul celor cu studii medii/speciale 95,4%.

DEZINTOXICARE SI REABILITARE

Tratamentul de dezintoxicare prevede următoarele criterii, în urma cărora persoana poate beneficia de tratament:

- În baza simptomelor clinice ale dependenței de droguri;
- sindrom de abstenență de diferită severitate;
- identificarea drogurilor în lichidele biologice.

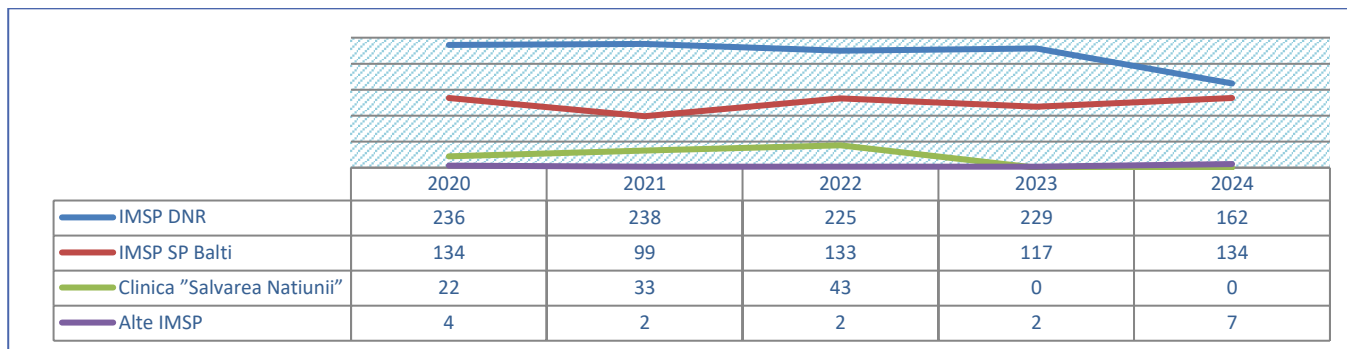
Regulamentul privind depistarea, înregistrarea și evidența persoanelor antrenate în consum de droguri și de alte substanțe psihotrope este aprobat în baza ordinului Ministerului Sănătății nr. 1043 din 18.10.2012.

În scopul prevenirii consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, precum și asigurării calității serviciilor medicale prestate populației au fost elaborate Standarde medicale de diagnostic și tratament. Aceste standarde descriu algoritmul de diagnosticare, acordare a asistenței medicale și tratament pentru persoanele care fac abuz de alcool și droguri. Versiunea actualizată a fost aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății sub nr.314 din 31.03.2022 Cu privire la aprobarea Protocolului clinic Național "Tulburari legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți".

Conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 365 din 26.09.2007, în cadrul DNR activează Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri, care oferă continuarea tratamentului persoanelor dependente de droguri după etapa de dezintoxicare. Toate serviciile oferite de centru sunt gratis și desfășurate în condiții de ambulatoriu. Reabilitarea socio-medicală reprezintă una din investigările care sunt efectuate la momentul internării, ceea ce determină: personalitatea pacientului, statutul fizic și psihic, starea socială și familială fiind definitorii în stabilirea capacității de implicare a persoanei în tratament. Inițierea procedurii pentru reabilitare presupune caeva criterii de admitere în tratament, precum și contraindicații. Astfel sunt admise persoanele: dependente de droguri; au dorința de a se trata; dispun de referire din partea psihiatrului sau narcologului pentru implicarea în programele de reabilitare. Odată cu externarea din spital după dezintoxicare, pacienții care din diverse motive, nu ajung la Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri pot, la dorință, să continue tratamentul în cadrul programelor de reabilitare și reintegrare oferite de ONG-urile locale sau să plece în afara țării pentru tratament rezidențial (cei cu venituri mari), sau să întrerupă tratamentul, oprindu-se la etapa de dezintoxicare. Avantajul ONG-urilor locale este că ele oferă servicii fără plată cu păstrarea anonimatului. În conformitate cu Standardul de asistență psihologică a consumatorilor de droguri reabilitarea în cadrul centrelor de zi și a comunităților terapeutice au la bază evaluare inițială complexă și regulată a problemelor existente, caracteristicilor personale, suportului psihosocial existent, factorilor stresanți, realizată de personal competent, special pregătit. Pe baza acestei evaluări sunt elaborate mai multe obiective în asistența persoanei, iar progresul este urmărit de-a lungul procesului de asistență. Parte componentă a acestui tip de asistență constituie relațiile cu alte servicii în domeniu și referirea beneficiarilor pentru accesarea lor.

Principalul serviciu disponibil pentru consumatorii de droguri în cadrul sistemului național de servicii medicale este dezintoxicarea, asistență medicală și reabilitarea psihologică în regim de internare și ambulatoriu. Tratamentul de dezintoxicare este gratuit în cazul persoanelor asigurate (angajați, studenți, elevi și pensionari, cu poliță de asigurare medicală obligatorie procurată) care se adresează în instituțiile medico-sanitare publice, cu condiția divulgării numelui pacientului și altor date personale, urmată de înregistrarea în baza de date a DRN. Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Dezintoxicarea este oferită și de o instituție medicală privată acreditată „Salvarea Națiunii”. În această instituție acest serviciu se prestează contra plată și pacienții nu sunt înregistrați oficial în careva bază de date. Distribuția numărului pacienților care au beneficiat de dezintoxicare pentru prima dată în decursul anului de raportare, per instituție abilitată de a acorda acest serviciu este prezentată în (Figura 9).

Figura 9. Număr persoane, caz nou în tratament de dezintoxicare în condiții de staționar, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

În cadrul Dispensarului Republican de Narcologie activează Centrul de Reabilitare Psiho-socială pentru persoanele drog dependente. Realizarea programului include câteva obiective strategice:

- Suportul psihologic și social.
- Însănătoșirea și menținerea abinenței de lungă durată (abandonarea consumului de droguri).
- Integrarea socială și profesională.
- Îmbunătățirea relațiilor cu cei din jur și integrarea familială.
- Formarea intereselor ce contribuie la modul de viață sănătos.
- Accesibilitatea programelor pentru beneficiari

Pe parcursul anului 2024, în tratamentul de reabilitare au fost incluse 281 de persoane și se urmărește creșterea numărului persoanelor de gen masculin față de anul precedent de raportare (252 bărbați și 29 femei; vârsta medie la momentul inițierii 43 ani). Din numărul total al persoanelor care în anul de raportare au inițiat cursul de reabilitare, au finalizat 261 (92%) persoane.

Tabelul 6. Numărul dependenți de droguri în tratament de reabilitare, malul drept la râului Nistru

	Au inițiat curs de reabilitare					Au finalizat cursul de reabilitare					Au abandonat cursul de reabilitare				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Total	237	227	214	271	281	211	211	211	261	261	10	8	11	13	10
Femei	30	35	40	35	29	26	33	35	37	28	0	1	2	2	1
Bărbați	207	192	174	236	252	185	178	176	224	233	10	7	9	11	9

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

Prin Hotărâre de Guvern nr.232 din 18.04.17 s-a aprobat Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și Standardele minime de calitate. Serviciul social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție, cuprinde o platformă complexă în contextul abordării necesităților beneficiarilor și prestarea serviciilor. Abordarea multidisciplinară și intersectorială a problemelor cu care se confruntă persoanele consumatoare de substanțe psiho-active și pacienții terapiei de substituție este asigurată prin implicarea *echipei multidisciplinare*, care reprezintă grupul de specialiști (asistent social, specialist consiliere de la egal la egal, psiholog, la necesitate psihiatru, narcolog și/sau alți specialiști relevanți) care colaborează la evaluarea și planificarea intervențiilor pentru atingerea scopului Serviciului integrat, conform prevederilor Managementului de caz. Ministerul Sănătății este membru al Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control

al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al Tuberculozei. Respectiv, ministerul colaborează cu membrii societății civile – prestatori de servicii sociale pentru grupul vizat, inclusiv în cadrul grupurilor tehnice de lucru pe componenta de asistență și protecție socială, tratament, îngrijire și suport.

TRATAMENT CU AGONIȘTI OPIOIZI (TAO)

Programul de tratament cu agoniști opioizi în Republica Moldova a fost aprobat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prin Ordinului nr. 159 din 20 mai 2003.

Conform Hotărârii Guvernului nr.166 din 15 februarie 2005 a fost instituit tratamentul cu agoniști opioizi în instituțiile penitenciare, astfel Republica Moldova a devenit prima țară din Comunitatea Statelor Independente (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Republica Moldova, Rusia, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan) care a introdus tratamentul TAO în penitenciare.

Ordinul Ministerului Sănătății nr.283 din 12.07.2007 „Cu privire la perfecționarea formelor și metodelor aplicării terapiei substitutive la bolnavii de narcomanie” a exclus unele criterii restrictive de înrolare (aflarea în evidența a cazului), astfel sporind accesul la terapia de substituție.

În scopul prevenirii consumului ilicit de droguri prin asigurarea prestării serviciilor medicale de calitate populației, de către Ministerului Sănătății a fost aprobat: Ordinul nr. 702 din 18.06.2022 cu privire la aprobarea Protocolului clinic național „Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee”. Protocolul național este elaborat în conformitate cu ghidurile internaționale actuale privind dependența prin consum de opiacee la persoanele adulte, care servesc drept bază pentru elaborare protocoalelor instituționale, în funcție de posibilitățile reale ale fiecărei instituții. La recomandarea Ministerului Sănătății, pentru monitorizarea protocoalelor instituționale pot fi folosite formulare suplimentare, care nu sunt incluse în Protocolul Clinic Național. Concomitent, Protocolul nominalizat a fost revizuit și de către specialiștii OMS și UNODC.

Din anul 2002 tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu buprenorfină a fost implementat în cadrul unui proiect în IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, iar din anul 2004 a fost implementat tratamentul farmacologic cu metadonă în cadrul IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, ulterior în IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți, IMSP Spitalul Raional Cahul, Comrat, Edineț, Ungheni, Fălești și Orhei, Administrația Națională a Penitenciarelor (13 instituții penitenciare, inclusiv 3 izolatoare de detenție preventivă). Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu metadonă sau buprenorfină a fost recunoscut drept un instrument cost-eficient în soluționarea problemelor de sănătate, de prevenire a răspândirii infecției HIV și a hepatitelor virale și de sporire a aderenței persoanelor HIV pozitivi la terapia ARV. Totodată, tratamentul farmacologic cu metadonă sau buprenorfină contribuie atât la prevenirea supradozei și consumul ilicit de droguri, precum și la micșorarea criminalității printre acest contingent. Prin TAO cu metadonă sau buprenorfină se urmărește scopul de a înrola pacientul în tratament, de a atenua sindromul de sevraj și de a asigura siguranța (evitând supradoza și decesul). Durata tratamentului depinde de starea de sănătate și situația socială a pacientului.

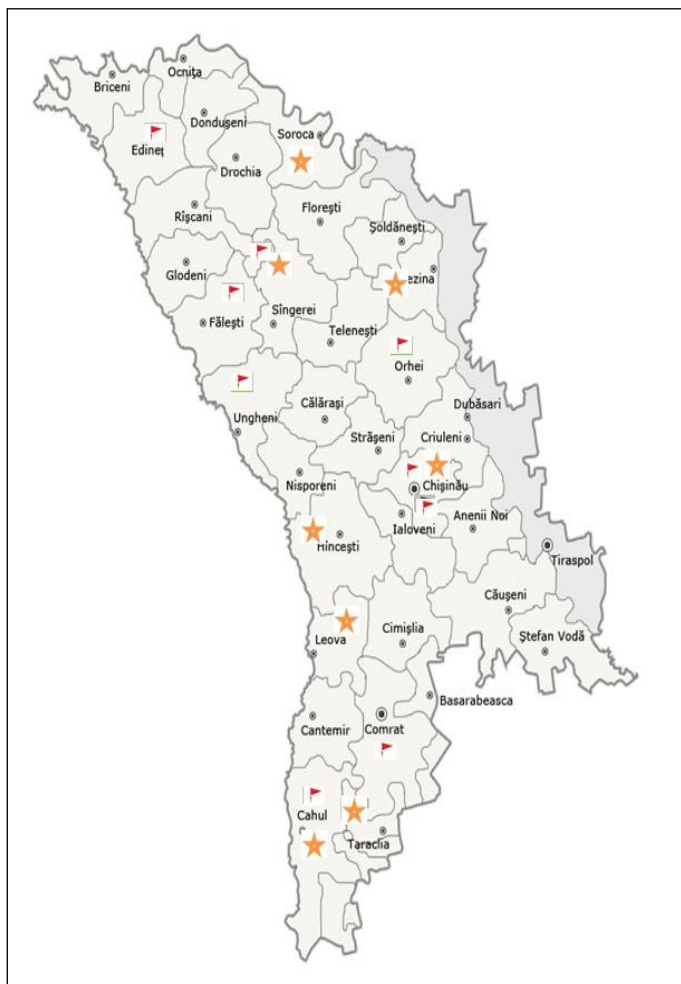
Indicatorul cererii de tratament este unul dintre cei cinci indicatori cheie în domeniul epidemiologiei drogurilor care estimează numărul și caracteristicile persoanelor care se adresează după tratament pentru consumul de droguri, substanțele utilizate, tipurile de tratament oferit. Estimarea se bazează pe Protocolul indicatorului Cererii de Tratament recomandat de EUDA.

În prezent, Republica Moldova nu dispune de un sistem de colectare a datelor pentru măsurarea indicatorului cererii de tratament. Structurile contribuabile a unui viitor sistem de colectare a datelor pentru indicatorul cererea de tratament în Republica Moldova, în conformitate cu recomandările experților internaționali sunt:

- Instituția abilitată în înregistrarea oficială a cazurilor;
- Unitățile responsabile de tratament cu agoniști opioizi;
- Instituțiile medicale publice și private;

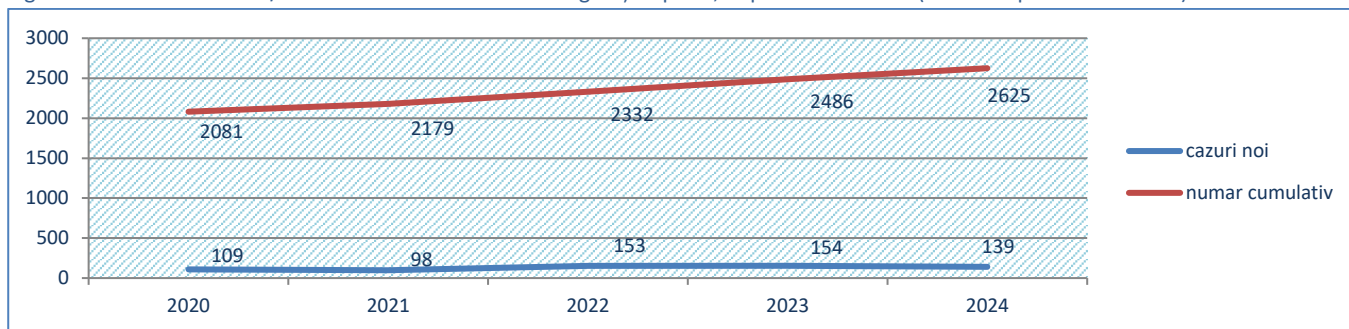
- Administrația Națională a Penitenciarelor;
- Programele de reducere a riscurilor;
- Prestatorii de servicii de reabilitare și resocializare;
- Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne;
- Serviciul de Probațiune al Ministerului Justiției.

Programul de TAO este implementat prin realizarea unei sinergii de colaborare a sectorului guvernamental cu cel neguvernamental. Dispensarul Republican de Narcologie împreună cu alte instituții medicale asigură implementarea componentei medicale, iar organizațiile neguvernamentale implicate completează cu servicii psiho-sociale și de suport

pentru creșterea aderenței la tratament. Servicii TAO sunt furnizate în nouă site-uri prin Dispensarul Republican de Narcologie (în două puncte TAO: Chișinău), Spitalul Municipal Bălți (într-un punct TAO), Spitalul Raional Comrat (într-un punct TAO), Spitalul Raional Cahul (într-un punct TAO), Spitalul Raional Edineț (într-un punct TAO), Spitalul Raional Ungheni (într-un punct TAO), Spitalul Raional Fălești (într-un punct TAO) Spitalul Raional Orhei (într-un punct TAO) și Administrația Națională Penitenciare (în 13 penitenciare: nr.1-Taraclia, nr.3-Leova, nr.4-Cricova, nr.5-Cahul, nr.6-Soroca, nr.7-Rusca, nr.9-Pruncul, nr.11-Bălți, nr.13-Chișinău nr.15-Cricova, nr.16-Pruncul, nr.17-Rezina, nr.18-Brănești). Conform datelor Dispensarului Republican de Narcologie în anul 2024, serviciile de tratament cu agoniști opioizi (TAO) au fost decentralizate în 9 localități din țară și în 13 instituții penitenciare, inclusiv în 3 IUP. Numărul cumulativ pentru anul 2024 în Programul de Terapie cu agoniști opioizi au fost înregistrați 2625 beneficiari. Numărul cazurilor noi pentru perioada de raportare este în descreștere comparativ cu anul precedent și constituie 139 persoane (154 cazuri).

Figura 10 Număr cazuri noi/cumulative în tratamentul cu agoniști opioizi, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

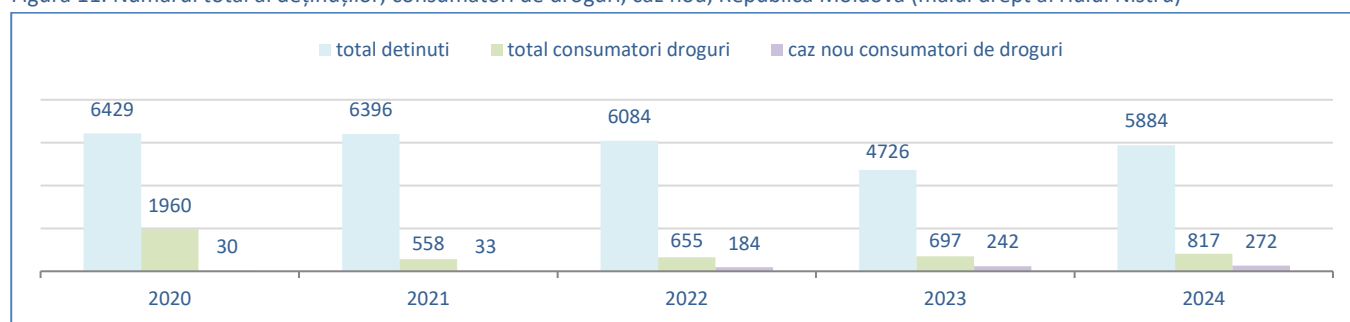
Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

TRATAMENTUL ÎN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

Conform datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor, în anul 2024 în sistemul penitenciar al Republicii Moldova (malul drept al râului Nistru) numărul total al consumatorilor de droguri în evidență au fost 817 persoane din care 272 înregistrate

persoane noi consumatoare de droguri și este în creștere față de 2023 (în evidență 697 cazuri/242 persoane noi înregistrate). În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abstenență, în acest serviciu au fost incluse 8 (a.2023-14) persoane în perioada de raportare. Severitatea sindromului de abstenență determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar nr. 16, Pruncul). Conform datelor ANP pe parcursul anului 2024 au fost incluși 161 beneficiari (150 bărbați și 11 femei) în TAO din ei 44 (40 bărbați și 4 femei) sunt cazuri noi. Criteriile de admitere în TAO a deținuților dependenți de droguri sunt identice cu cele din sectorul civil. Începând cu anul 2009, la ieșirea din instituțiile penitenciare, pacienții care se află în TAO, în baza unui extras de participare în program, sunt transferați pentru continuarea tratamentului în sectorul civil. Totodată, începând cu anul 2023, administrarea TAO este gestionată prin intermediul sistemului informațional național, iar deținuții după eliberare, continuă tratamentul în sector civil la prezentarea cardul electronic.

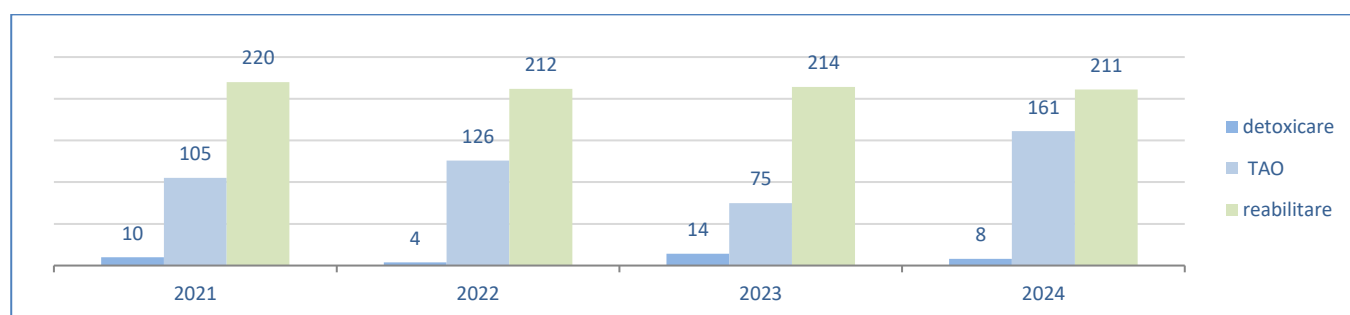
Figura 11. Numărul total al deținuților, consumatori de droguri, caz nou, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor

Oportunitatea tratamentului în Instituțiile penitenciare prezintă o alternativă pentru persoanele consumatoare de droguri. Este esențial să fie întreprinse eforturi în continuare la nivelul guvernului și autorităților penitenciare în vederea diversificării și extindării opțiunilor de tratament al dependenței pentru deținuții cu consum de droguri problematic. Ponderea consumatorilor de droguri incluși în tratament a fost pentru anul 2024 – 46,5%; 2023 - 43,4%; 2022 - 52,2%; 2021-60%.

Figura 12. Număr persoane consumatori de droguri în tratament, în penitenciar, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

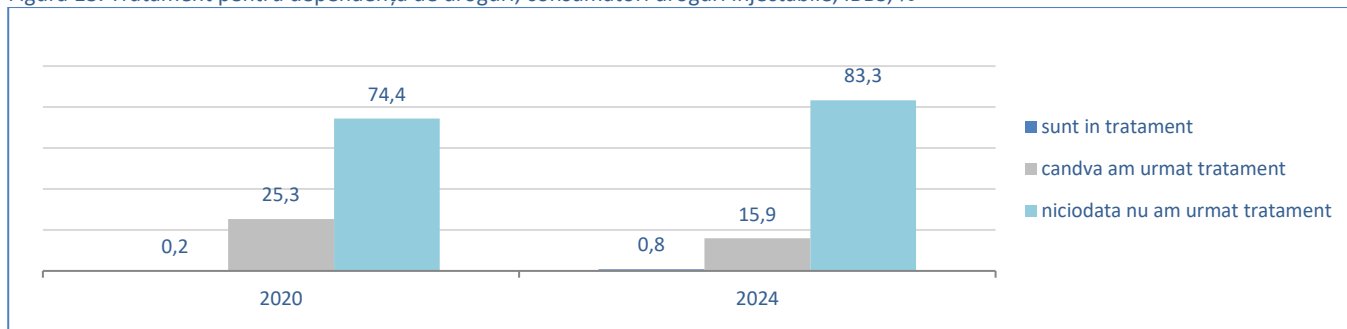

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor

TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI – STUDII

Potrivit datelor studiului IBBS 2024 procentul PCID (persoane consumatoare de droguri injectabile), care niciodată nu au trecut tratamentul dependenței de droguri este înalt pentru toate localitățile intrate în studiu. Procentul respondenților care au răspuns ca sunt în evidență ca PCID au fost în mun.Chişinău 29,5%, mun.Bălți 18,8%, or.Tiraspol 33,9%, or.Rîbnița 11,4%. Tipul de tratament cu valori mai înalte primit în ultimele 6 luni a fost indicat (malul drept al râului Nistru): în Chişinău - grupuri de suport pentru persoanele codependente 47,7%, reabilitare în centre specializate 72,6% iar în Bălți - tratament ambulatoriu 92,8%, detoxificare cu alte medicamente 88,6%, detoxificare fără medicamente 73,7%.

Figura 13. Tratamente pentru dependență de droguri, consumatori droguri injectabile, IBBS, %

MORTALITATEA ASOCIATA CONSUMULUI DE DROGURI

Republica Moldova nu dispune de date pentru raportare în conformitate cu definiția standard a decesului asociat consumului de droguri (DAD). În anul 2020, în Republica Moldova pe malul drept al râului Nistru nu s-au înregistrat progrese în standardizarea definiției decesului asociat consumului de droguri. Datele pentru indicatorul-cheie al epidemiologiei drogurilor au fost colectate din trei surse:

1. Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății;
2. Registrul general al mortalității, deținut de Agenția Națională de Sănătate Publică
3. IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății.

Alte surse disponibile referitoare la DAD nu există în Republica Moldova.

CENTRUL DE MEDICINA LEGALA

Centrul de Medicină Legală (CML) este unica instituție publică de expertiză judiciară specializată (în domeniul medicinei legale, psihiatriei judiciare, inclusiv și toxicologie medico-legală) din Republica Moldova. Structura organizațională CML presupune 24 subdiviziuni teritoriale (municipale și raionale) și 5 subdiviziuni cu statut republican. În subdiviziunile republicane de laborator se concentrează și se cercetează toate probele biologice prelevate de ordonatorii interni - medicii legiști (material biologic cadaveric) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în afară de malul stâng al râului Nistru și de ordonatorii externi - servicii pentru MAI (material biologic prelevat de la persoane vii), cât și cele ce țin de măsurile Guvernului în domeniul siguranței la trafic. În cazurile deceselor survenite în afara instituțiilor medico-sanitare, cadavrele sunt examinate la locul decesului de un grup de anchetă operativă cu participarea medicului legist, care efectuează examinarea externă a cadavrului și a obiectelor din jur. După examinare la locul depistării, cadavrele sunt expediate de către ordonatori la examinarea medico-legală în scopul stabilirii: cauzei, vechimii estimative și împrejurărilor morții; momentul producerii leziunilor; mecanismelor de producere a leziunilor și raportului lor de cauzalitate cu moartea; gradului vătămării corporale; prezenței alcoolemiei, drogurilor (după caz) sau a altor substanțe toxice, altor probleme conexe cadavrului; interpretarea rezultatelor cercetărilor de laborator medico-legale și medicale. Decizia privind efectuarea unei expertize medico-legale este luată de către reprezentantul organului de drept, ca urmare a prezenței suspiciunilor de moarte violentă/subită. Examinarea toxicologică medico-legală la prezența drogurilor în material biologic prezentat este efectuată în baza solicitării reprezentantului organelor de drept sau a medicului legist. Legislația în vigoare nu obligă medicul legist să efectueze analiza toxicologică în cazul tuturor cadavrelor supuse examinării medico-legale (cum este în cazul determinării alcoolemiei, care se efectuează la toate cadavrele supuse examinării medico-legale). Pe parcursul anului 2024 au fost efectuate 440 investigații toxicologice medico-legală (material biologic uman aparținând de la persoane vii sau cadavre) pentru determinarea prezenței de droguri ilegale. Din totalul investigațiilor

toxicologice, (41%) sau în 182 cazuri (96 persoane și 86 cadavre) au fost înregistrate rezultate pozitive la prezența drogurilor ilegale și este în creștere față de anul precedent de raportare (an.2023 32%). Numărul scăzut a investigațiilor toxicologice pentru identificarea drogurilor ilegale în probele prelevate examinate de CML poate fi explicată prin următoarele:

- lipsa unei reglementări legislative bine stabilite în acest domeniu, la moment decizia este luată în baza solicitării autorităților de urmărire penală sau de către medicul legist urmare a suspiciunilor apărute în procesul examinării cadavrului;
- lipsa unei dotări cu echipament analitic modern insuficient în laboratorul de Toxicologie medico-legală;
- capacități limitate determinate de insuficiența personalului în Laboratorul de Toxicologie Medico-Legală
- cooperare insuficientă între Ministerul Afacerilor Interne și experții medico-legali, inclusiv în ceea ce privește ambalarea probelor, păstrarea temporară și transportarea materialului cadaveric în termenele prestabilite.

Tabelul 7. Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

Anii	2020	2021	2022	2023	2024
Decesele cercetate de CML	7881	4836	4424	4431	4425
Decesele suspectate de moarte violentă	2096	2040	1845	2096	1785
Numărul investigațiilor toxicologice la prezența drogurilor ilegale	478	711	724	431	440
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, total	65	113	132	136	182
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, DID	-	-	15	20	41
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, DAD	20	58	59	56	45

Sursa: Centrul Medicină Legală

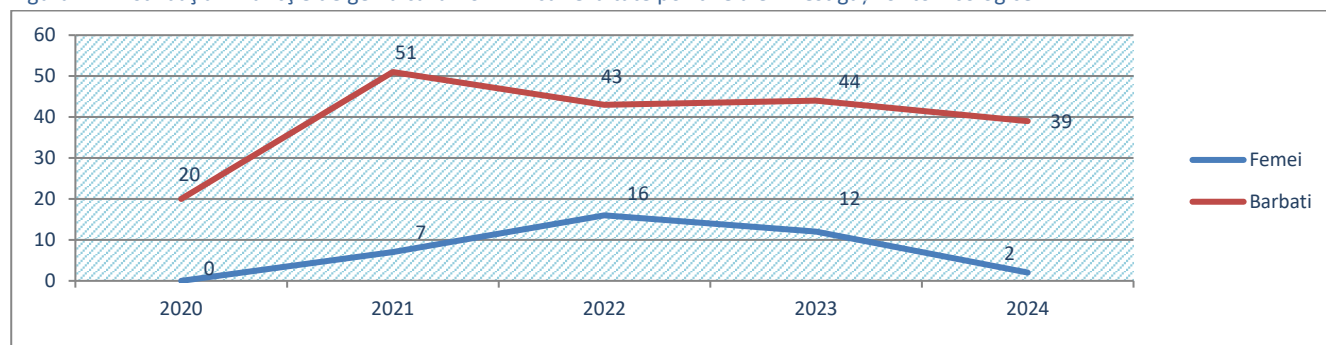
Pentru anul 2024, au fost identificate în urma examinării medico-legală 41 cazuri de deces indus de droguri (DID) constituind 28% din rezultatele pozitive ale investigațiilor toxicologice și 45 cazuri de deces asociat consumului de droguri (DAD).

Tabelul 8. Distribuția după vîrstă și sex a cazurilor pozitive DID conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anul 2024

Cadavre	20 ani sau mai puțin	21-24 ani	25-30 ani	31-40 ani	41-45 ani	46 ani și mai mult
Bărbați	1	2	4	13	10	9
Femei						2
Tipul drogului identificat						
meconina						1
alfa-PVP			1	5	5	4
benzodiazepine (BZO)		1			2	3
canabis (THC)		1			1	
derivați barbiturici (BAR)			2			3
metadonă	1	2	2	7	11	3
amitriptilină			1		2	1
tramadol						1
alprazolam						
codeină						1
derivați de fenotiazină				1		2
difenhidramină (dimedrol)			2		2	3
carbamazepină						1
pregabalină				2		1
derivați de amfetamină		1		1		
doxilamina			1		1	
alte medicamente				1	2	

În contextul de gen a cazurilor DID, sau înregistrat 39 cazuri bărbați și 2 cazuri femei, majoritatea sunt în segmentul de vârstă 41-45 ani (26 cazuri) urmat 46 ani și mai mult (24 cazuri).

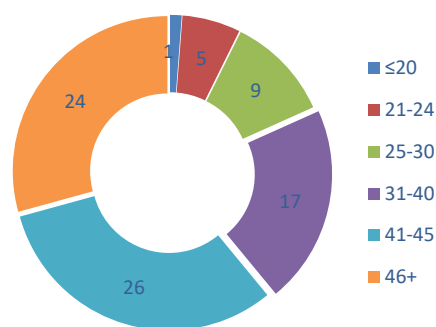
Figura 14. Distribuția în funcție de gen a cazurilor DID cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice

Sursa: Centrul Medicină Legală

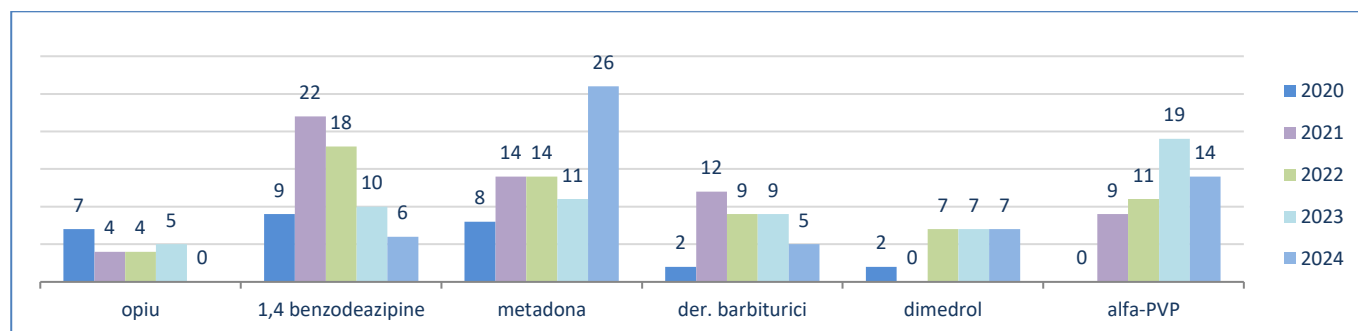
În intervalele de vârstă a persoanelor decedate și identificate cu prezența substanțelor narcotice se observă că din totalul cazurilor pentru anul raportat, majoritatea 26 cazuri (63,4%) sunt în intervalul de vârstă cuprinsă între 41-45 și 58,5% 46+ ani, în segmentul 31-40 - 17 cazuri (41,4%) iar cele mai puține sunt 1 caz în 20 și mai puțin ani.

Figura 15. Distribuția DID, pe categorii de vârstă (număr de cazuri), 2024

Pentru anul 2024, datele privind tipul drogului consumat în cazurile de deces, detectat în urma investigației toxicologice, relevă că, cea mai consumată substanță a fost metadona (26 cazuri), urmată de alfa-PVP (α -pirolidinovalerofenonă) (14 cazuri), apoi de benzodiazepine (6 cazuri), apoi difenhidramina (dimedrol) (7 cazuri). (Figura 16). În tendință se urmărește că acest tip de drog alfa-PVP devine tot mai popular și accesibil.

Figura 16. Distribuția substanțelor detectate la cercetările toxicologice în cazurile DID

Sursa: Centrul Medicină Legală

Totodată CML raportează depistarea prin investigația toxicologică a policonsumului de substanțe în 23 cazuri DID, cu valoare ușor în descreștere față de anul 2023 (25 cazuri). Variațiile substanțelor combinate depistate au fost:

- metadonă+amitriptilină;
- metadonă+ alfa-PVP ;
- metadonă+BZO ;
- metadonă+ carbamazepină ;
- metadonă+ difenhidramină;
- metadonă+ pregabalină ;
- metadonă+THC ;
- metadonă+ difenhidramină +fenotiazină;
- metadonă+ibuprofen+paracetamol ;
- metadonă+BZO+amitriptilină+ difenhidramină;
- metadonă+ alfa-PVP+ difenhidramină +doxilamină+THC;
- metadonă+ difenhidramină +doxilamină+THC ;
- alfa-PVP+ BZO+ pregabalină;
- alfa-PVP+metadonă+BZO+ amitriptilină;
- alfa-PVP +pregabalină+metadonă+paracetamol+fenotiazină+amfetamine+ clefedronă;
- codeină+meconină;
- BZO+ amfetamine;
- BAR+amitriptilină;
- BAR+ difenhidramină;
- BAR+BZO+difenhidramină+ tramadol+ fenotiazină;

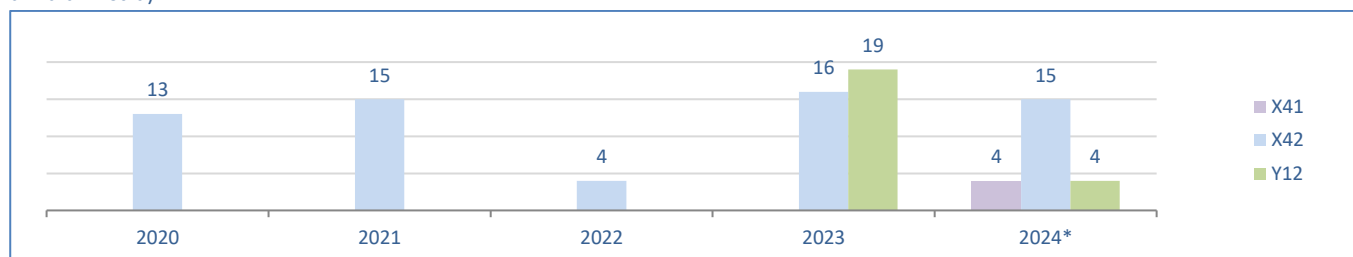
Numărul DAD pe perioada de raportare a fost înregistrată în 45 cazuri (39 bărbați și 7 femei). Segmentul de vîrstă cu valori ridicate a fost 31-40 ani (30 cazuri), urmat de 46+ (29 cazuri). Substanțele cele mai depistate în urma investigației toxicologice au fost alfa-PVP 13 cazuri, der. barbiturici 13 cazuri, carbamazepină 6 cazuri. Policonsumul a fost raportat în 15 cazuri.

În perioada de raportare 96 persoane (92 bărbați și 4 femei) examinate la prezența drogurilor au fost confirmate cu rezultat pozitiv. Segmentul de vîrstă cu valori ridicate a fost 31-40 ani (48 cazuri), urmat de 41+ (38 cazuri) și 21-30, (36 cazuri). Substanțele cele mai depistate în urma investigației toxicologice au fost alfa-PVP 48 cazuri, cannabis 45 cazuri, metadonă 8 cazuri. Policonsumul a fost raportat în 26 cazuri, unde alfa-PVP în mai mult de jumătate de cazuri prevalează ca substanță utilizată în scheme de mixare.

SISTEM INFORMAȚIONAL DE CONSTATARE A NAȘTERII ȘI A DECESULUI

Cazurile de deces înregistrate în Sistemul Informațional de Constatare a Nașterii și a Decesului, conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, revizia X (CIM X), au fost pentru anul de raportare 23 cazuri de gen masculin. Din motive tehnice (tranziția către sistemul informațional a datelor) numărul cazurilor au fost generate pentru perioada de 9 luni. Segmentul de vîrstă a cazurilor este cuprins între 23 și 64 ani, 8 cazuri (23-35 ani), 7 cazuri (36-45 ani), 8 cazuri (46-64 ani).

Figura 17. Distribuția cazurilor de deces înregistrate conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, SICND, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru)

2024*- date generate pentru 9 luni în perioada de raportare

Sursa : ANSP

X41 - Intoxicatii accidentale prin sau la expunere la antiepileptice, sedative, hipnotice, antiparkinsoniene si psihotrope

X42 - intoxicatii accidentale prin sau la expunerea la narcotice și psihodisleptice (halucinogene)

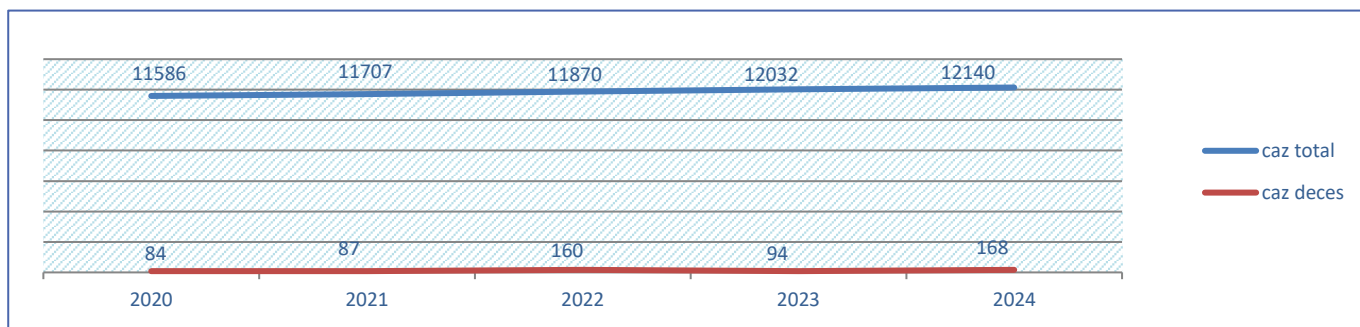
Y12 - Intoxicatia prin si la expunerea la narcotice si psihodisleptice [halucinogene]

DISPENSARUL REPUBLICAN DE NARCOLOGIE

Cazurile de deces al consumatorilor de droguri sau foștilor consumatori înregistrați odată ce acestea devin cunoscute sunt raportate centralizat către IMSP Dispensarul Republican de Narcologie. În termenii Uniunii Europene, aceste date ilustrează într-o careva măsură „mortalitatea generală” a consumatorilor de droguri oficial înregistrați în Republica Moldova. Începînd cu anul 2011 cazurile de decese prin supradozare în rândul consumatorilor de droguri înregistrați oficial nu este raportat. Este greu de interpretat tendințele din cauza consistenței necunoscute a datelor colectate din această sursă (caracterul de completare a rapoartelor la nivel de raion).

Pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 168 cazuri de deces (94 cazuri a.2023) printre consumatori de droguri, a căror cauză de deces a fost relaționată cu patologii asociate sau consecutive consumului cronic de droguri (cazuri cu așa - zisă cauzalitate indirectă).

Figura 18 . Număr caz deces a persoanelor consumatoare de droguri, număr caz înregistrați oficial, RM (malul drept al r.Nistru)

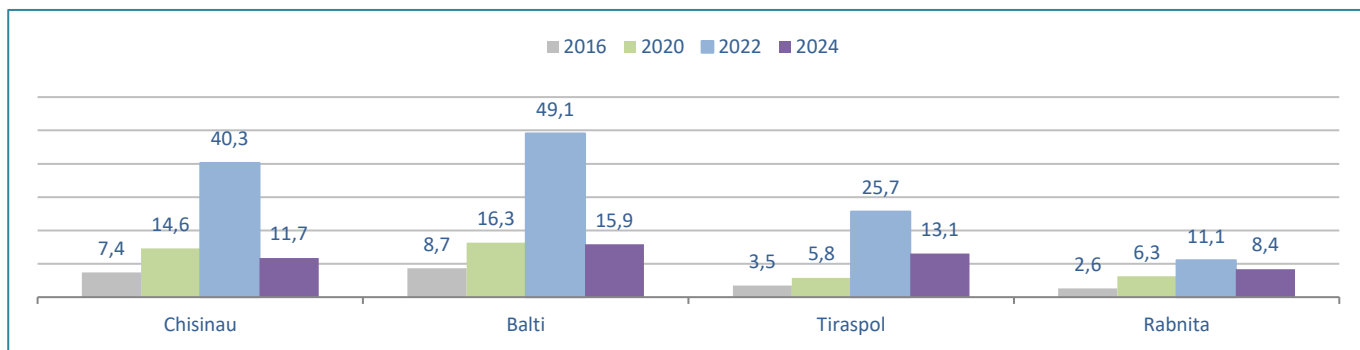

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

SUPRADOZAREA IN RINDUL CONSUMATORILOR DE DROGURI, STUDIU

Potrivit rezultatelor studiului IBBS 2020 supradozarea în ultimele 12 luni are valori mai mari în localitățile de pe partea dreaptă a Republicii Moldova (Chișinău 14,6%, Bălți 16,3%) și este în creștere comparativ cu runda din 2016 pentru toate orașele intrate în studiu. Tendințele de creștere se urmăresc și în runda IBBS 2022 pentru toate locațiile, preponderent cifra mai mare este pe partea dreaptă a râului Nistru. La fel în rundă finală a studiului valorile privind supradozarea arată că peste 80% din PCD care vreodata au consumat droguri sintetice, 40% au înregistrat cazuri de supradoză.

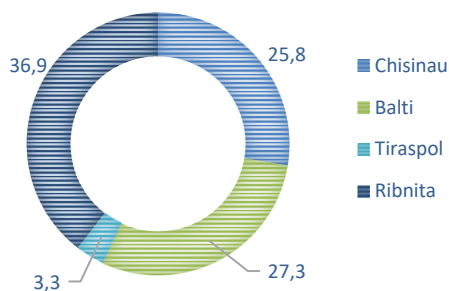
Figura 19. Ponderea respondenților PCID care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, IBBS, Republica Moldova

*în runda 2022 au participat respondenți din grupul țintă a consumatorilor de droguri neinjectabile

Figura 20. Ponderea respondenților PCID care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, Republica Moldova, IBBS 2024

Disponibilitatea și utilizarea naloxonei, de grupul PCID, prin intermediul programelor de reducere a riscului indică faptul că acest serviciu este necesar. Valorile cele mai mari de utilizare a naloxonei sunt în Ribnița 36,9%, Bălți 27,3% urmat de Chișinău 25,8% iar cea mai mica este în Tiraspol 3,3%.

SUBRAPORTAREA DATELOR

Realitatea datelor DID și a supradozajilor fatale cu droguri și alte substanțe psihotrope este subraportat în Republica Moldova. Investigațiile toxicologice la prezența drogurilor ilegale în probele biologice ale cadavrelor examinate nu sunt obligatorii și sunt efectuate contra plată, fapt ce sporește riscul pierderii din vizor a cazurilor. Efectuarea expertizei doar în cazul unor suspiciuni, cum ar fi vătămurile corporale (locuri de injectare), seringi găsite la fața locului, prafuri etc., de fapt exclude alte cazuri, la care lipsesc semnele externe de administrare a drogurilor. Capacitățile tehnice ale laboratorului toxicologic al CML și ale structurilor teritoriale ale CML oferă doar posibilitatea de analiză calitativă la principalele grupuri de droguri ilegale. Astfel, nu este disponibil suportul credibil pentru un diagnostic corect. Totodată stigma socială și complexitatea procedurii legale aferente determină rudele defunctului să recurgă la ascunderea cauzei reale a decesului asociat consumului de droguri.

BOLILE INFECTIOASE ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Infecția cu HIV în Republica Moldova continuă să prezinte o problemă prioritară de sănătate; epidemia HIV se consideră concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare, în special în rîndul consumatorilor de droguri injectabile. În Republica Moldova setul minim de boli infecțioase de interes pentru acest indicator include HIV/SIDA și hepatitele virale B și C. De asemenea bolile sexual transmisibile, sifilis și tuberculoza sunt parte a monitorizării.

HIV

STUDII ȘI CERCETARI

Infecția HIV în Republica Moldova este concentrată în grupurile vulnerabile inclusiv populația PCID (consumatori de droguri injectabile). Începînd cu anul 2001 au fost efectuate șapte runde a studiului de seroprevalență HIV în rîndul PCID. În șase runde a fost aplicată metodă de analiză (RDS) care oferă posibilitatea observării prevalenței în tendință. (Tabelul 9).

Cazuri de comorbiditate a persoanelor confirmate HIV la ultimul test, cu hepatite virale, este de 3,7% HVB și 44,4 % cu HVC.

Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PCID, IBBS, Republica Moldova

Localitatea de colectare a datelor	2016		2020		2022		2024	
	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV
Chișinău	362	13,9	365	8,1	300	7,3	313	16,9
Bălți	342	17,0	357	14,9	250	8,3	326	16,6
Tiraspol	334	29,1	333	23,5	250	4,7	278	18,3
Ribnița	300	22,2	322	14,5	200	6,7	213	4,4

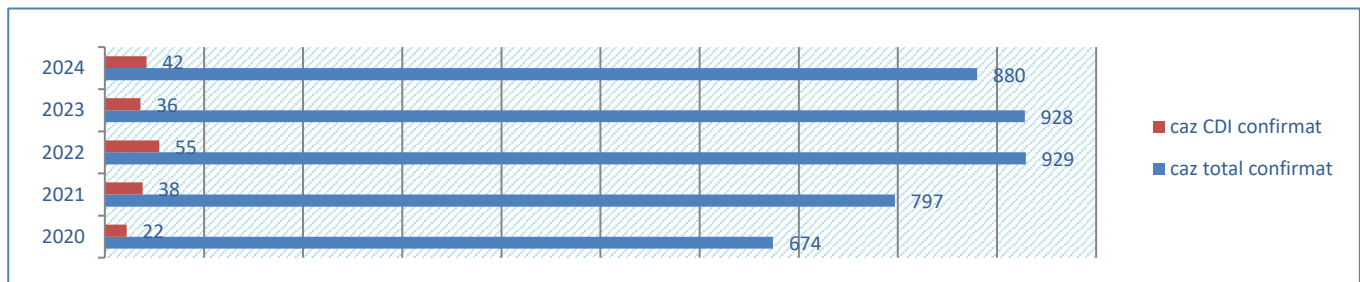
Studiile de prevalență HIV desfășurate în 2001 și 2003/2004 au aplicat metoda de eșantionare timp-locție cu testarea lavajului seringilor utilizate a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor. Studiul de seroprevalență HIV, desfășurat în 2007, a aplicat eșantionarea probabilistică a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor cu testarea mostrelor de sînge. Din runda 2009 a fost aplicată eșantionarea ghidată de respondenți (RDS) cu testarea calitativă a mostrelor de sînge.

STATISTICA DE RUTINĂ

Incidența infecției cu HIV în a.2024 a constituit 28,5 cazuri (a.2023 – 30,4 cazuri) la 100 mii populație. În datele dezagregate pe teritoriile țării, pentru partea dreapta a Nistrului 28,4 cazuri (a.2023 30,8) și cele din Est 31 cazuri (a.2023 29,1) astfel se observă că numărul descrește pentru malul drept și crește pentru malul stîng diferit în tendință comparativ cu anul precedent de raportare. S-a înregistrat o descreștere a incidenței la persoane de gen masculin 37,4 cazuri (a.2023 39,7) cît și de gen feminin 22 cazuri (a.2023 23,4). Conform datelor "Fișei privind notificarea și anamneza epidemiologică a cazului nou infecția cu HIV" (Formular SIDA Nr.058-1/e) și datelor prezentate de Centrul de profilaxie și control HIV/SIDA și bolilor infecțioase, or. Tiraspol, calea de transmitere heterosexuale rămîne a fi prioritară 92,7% cazuri (a.2023, 91,9%) urmată prin consumul de droguri 4,9% cazuri (a.2023 4,3%), apoi cea homosexuală 1,5 % (a.2023 1,9%), iar prin transmiterea de la mamă la copil 0,7% (a.2023 0,8%).

Din totalul testelor la HIV în anul 2024, 2,5% (5% a.2023) din testări au fost efectuate în grupul persoanelor consumatoare de droguri și al partenerilor lor sexuali. Din contingentul grupului în anul 2024 au fost confirmate și intrate în evidență medicală 42 persoane (2023 – 36). Urmărind tendința cazurilor noi confirmate în contingentul PCID se observă creștere către anul 2024 – 4,7% raportat la anul precedent (2023 -3,8% 2022 – 5,9%; 2021 – 4,7%; 2020 -3,2%).

Figura 21. Număr caz HIV confirmat, R.Moldova (malul drept rîului Nistru)

Sursa: Spitalul Boli Infecțioase "Toma Ciorbă"

În conformitate cu datele Direcției Medicale a Administrației Naționale a Penitenciarelor, la finele anului 2024 în sistemul penitenciar se aflau în evidență 227 de pacienți HIV (223-a.2023), dintre care 29 cazuri noi (40-a.2023).

HEPATITELE VIRALE

STUDII ȘI CERCETARI

Pentru prima dată, un studiu de seroprevalență a virusului hepatitei C (VHC) și a virusului hepatitei B (VHB) în rîndul PCID (consumatori de droguri injectabile) a fost desfășurat în anul 2007, în rîndul PCID beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor, fiind aplicată eșantionarea probabilistică cu testarea mostrelor de sînge la HIV, VHC, VHB. Rundele urmatoare ale studiului IBSS din anul 2009 au fost realizate prin metoda RDS (eșantionarea ghidată de respondenți cu testarea calitativă a mostrelor de sînge). Conform rezultatelor IBSS 2024, prevalența virusului hepatitei C în grupul de consumatori de droguri injectabili, agregat pe locații este 42,6% (2022-44,2%), cu valori mai mari în partea dreapta a raului Nistru (Tabelul 10).

Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rândul PCID, IBBS, Republica Moldova

Localitatea de colectare a datelor	2020		2022		2024	
	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB
Chișinău	49,2	3,6	50,7	0,1	48,7	2,3
Bălți	49,1	1,2	33,6	1,4	34,6	1,5
Tiraspol	42,1	1,7	25,0	1,8	34,9	3,5
Rîbnița	63,1	10,8	27,2	11,2	8,0	5,6

STATISTICA DE RUTINĂ

Pentru anul 2024, incidența 0,20 cazuri (a.2023 0,40 cazuri) la 100 mii populație prin hepatita virală acuta B și 0,95 cazuri (a.2023 0,83 cazuri) hepatita virala acuta C. Relevant caracteristicilor demografice conform fișei epidemiologice, hepatitele virale B și C au fost diagnosticate preponderent în localități urbane, în grupul populației - maturi.

În scopul sporirii diagnosticului precoce și a accesul la tratamentul hepatitelor virale, inclusiv în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare a fost introdusă testarea la markeri a hepatitelor (obiectiv în Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D) acoperit din fondurile CNAS. În republică se realizează testarea de screening la hepatitele virale B și C cu teste rapide de diagnostic, sporind accesibilitatea populație la testare. În anul 2024 au fost testate la HVB 103.736 de persoane, din care în 3,42% au fost cu rezultat pozitiv iar pentru HVC au fost testate 94.422 de persoane, din care 4.14% au avut rezultat pozitiv. În conformitate cu Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D și Planului de vaccinare a fost realizată imunizarea contra hepatitei virale B a persoanelor din grupurile de risc sporit de infectare. În cuprinderea vaccinală contra hepatitei virale B a grupurilor cu risc sporit de infectare în anul 2024 valorile au înregistrat descreștere 99,6% comparativ cu anul 2023, respectiv 265,4%.

ALTE COMORBIDITATI ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Datele despre cazurile de tuberculoză de pe ambele maluri ale râului Nistru sînt stocate într-o bază de date electronică (SIME TB) la Institutul de Ftiziopneumologie. Începînd cu anul 2006, în fișa de colectare a datelor despre cazurile de tuberculoză a fost adăugată întrebarea despre consumul de droguri. Astfel, pacienții de tuberculoza preferă să nu ofere informații la acest subiect. Aceasta ar putea fi o explicație de ce numărul de pacienți cu tuberculoză care au declarat consumul de droguri scăzut.

Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova

Anii		2020	2021	2022	2023	2024
Număr pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive		2253	2067	2120	2172	1931
Pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive care au declarat consum de droguri	Număr	27	21	24	29	40
	Pondere	1,19	1,01	1,13	1,3	2,0

Sursa: SIME TB, IFP

În anul 2024 din 1931 pacienți cu tuberculoză cazuri noi (1555) și recidive (376), 40 pacienți (27 persoane pe malul drept) au declarat consumul de droguri și astfel tendința este în creștere față de anul de raportare precedent. De la 01 octombrie 2014 în RM a luat start proiectul finanțat de TB REACH/PAS „Extinderea accesului la metoda rapidă de diagnostic a tuberculozei (GeneXpert) în grupurile vulnerabile (cons0-umatorii de droguri injectabile și persoanele fără adăpost)”. Numărul persoanelor din grupul consumatorii de droguri injectabile care au trecut screening-ul Xpert în anul 2024 este de 291 persoane (577-a.2023).

În sistemul administrației penitenciare (ANP) este efectuată examinarea profilactică radiologică obligatorie a tuturor deținuților la intrarea în sistemul administrației penitenciare și ulterior o dată la 6 luni. Pe parcursul perioadei anului 2024 au fost realizate 7360 de radiografii a cutiei toracice, 477 de probe pe microscopia tuberculozei (BAAR) și investigații prin metoda GeneXpert - 291 probe. Astfel, au fost depistate 29 de cazuri noi și 11 cazuri recidive a tuberculozei.

PIAȚA DROGURILOR

SECHESTRARILE DE DROGURI

Un obiectiv prioritar în combaterea circulației ilegale a drogurilor este combaterea filierelor de contrabandă și scoaterea din circulație a drogurilor ilicite. Aceste acțiuni sunt reglementate de :

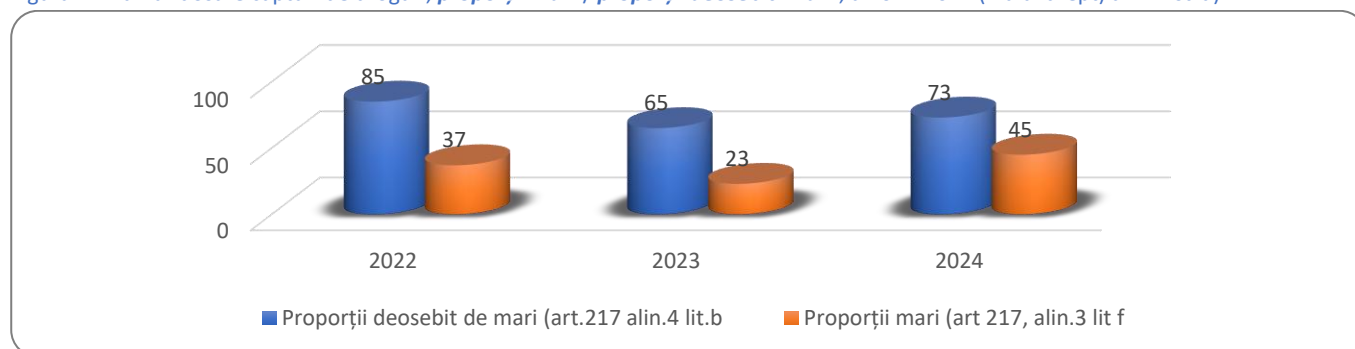
Notă : art. 217 alin (4) lit. b) (fără scop de înstrăinare / proporții deosebit de mari), Codul Penal al RM.

art. 217¹ alin(3) lit. f), art.217¹ alin.(4) lit. d) – (cu scop de înstrăinare/ proporții mari), Codul Penal al RM.

HG 79/2006 privind aprobarea Lista substanțelor Stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora

Conformdatelor raportate de către Direcția Antidrog pentru a.2024 numărul cazuri de capturi de droguri în **proporții mari** (Art. 217¹alin.(3) lit. f) și **proporții deosebit de mari** (Art. 217 alin. (4) lit.b) este în descreștere față de a.2020. (Figura 22)

Figura 22 Număr dosare capturi de droguri, **proporții mari / proporții deosebit mari** , a.2022-2024 (malul drept) al r. Nistru)

Sursa: Direcția Antidrog

Date furnizate de Direcția Antidrog privind cantitățile de droguri ilegale sechestrate pe teritoriul malului drept al râului Nistru, în perioada anilor 2019-2023, sînt prezentate în (Tabelul 12).

Tabelul 12. Cantitățile de droguri sechestrate, Republica Moldova (malul drept al r. Nistru)

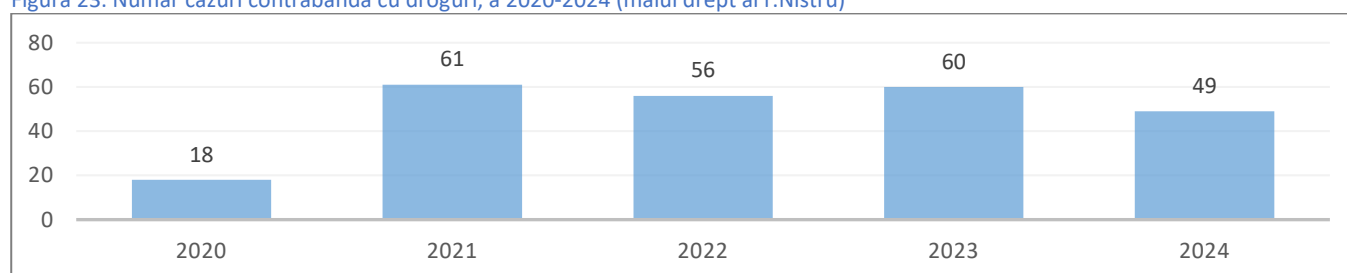
Anul 2024	Cantitatea
Substanțe stupefiante	
Marijuana	34 kg 989 gr
Paie de mac	98.101 gr
Opium acetilat	0,152 gr
Alfa- PVP	14 kg 131 gr
Heroină	745,81 gr
Morfina	0,42 gr
Cocaină	1 kg 540 gr
LSD, LSD-25	691 (doze) timbre
Hașiș	20 kg 687 gr
Metadonă	417,257 gr
Codeină	1,28 gr
Rășină de cannabis	135,49 gr
Ulei de cannabis (gr)	290 gr
Tetrahidrocannabinol și izomerii lui	9,545 g
Substanțe psihotrope	
MDMA	3 kg 509 gr

Methamphetamină	10,706 gr
Amfetamină	922,52 gr
Mephedrone	11 kg 451 gr
Medicamentoase	693,73 gr
Ketamină	57, 632 gr
Psilocin	3,964 gr
MDMB(N)-022	883,846 gr
MDMB(N)-2201	42,733 gr
Dipentylone	3,879 g
3-chloromethcathinone (3-CMC)	50,832 g
Psilocibin	1,097 g
Psilocină și psilocibin	250,979 g
Quinoline-4-ol	8,202 gr
2C-B	136 gr
DOM	1 timbru
25B-NBOMe	8 timbre
TMCP-018	19,166 gr
Eutylone	3,761 gr
Plante care conțin substanțe stupefiante	
Plante de cânepă	14 142 plante
Plante de mac	5395 plante
Precursori	
Pseudoefedrină	38 kg, 424 gr
Acetona	4277 ml
Amestecuri	
alpha-PHP și dipentylone (amestec)	11,212 g
MDMB(N)-022 și 5-fluoro NPB-22 (amestec)	81,26 g
alpha-PVP, cocaină și MDMB(N)-022 (amestec)	26,94 g
alpha-PVP și mephedrone (amestec)	511,297 g
Cocaină și alpha-PVP (amestec)	0,493 gr
Pseudoefedrină și efedrină (amestec)	1,6122 gr
alpha-PVP și Rășină de cannabis (amestec)	0,214 gr
MDA și MDMA (amestec)	74,816 gr
Metamphetamine și MDMA	2,07 gr

Sursa : Direcția Antidrog

Contrabanda cu droguri se referă la activitatea ilegală de producție, transport, distribuție sau comercializare a substanțelor interzise, cunoscute sub denumirea de droguri. Aceste substanțe pot include droguri stimulente, narcotice, hallucinogene și alte substanțe controlate de lege. Contrabanda este o problemă complexă care necesită implicarea multiinstituțională din domeniu. Astfel, Direcția Antidrog (MAI) pe parcursul anului 2024 a înregistrat 49 cazuri de contrabanda.

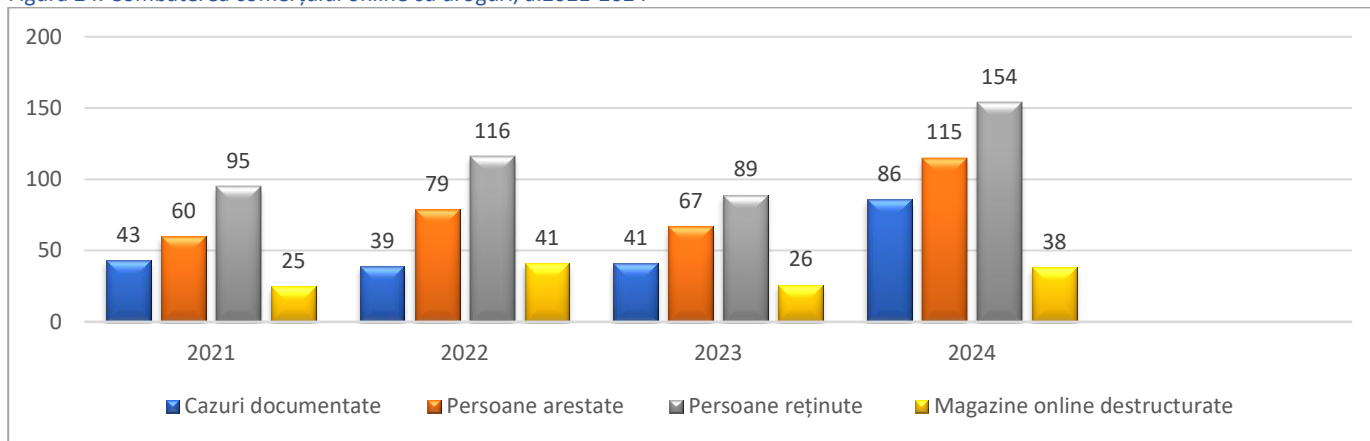
Figura 23. Număr cazuri contrabandă cu droguri, a 2020-2024 (malul drept al r.Nistru)

Sursa : Direcția Antidrog

Capturile de droguri comercializate online în Republica Moldova au devenit o problemă semnificativă în ultimii ani. Autoritățile din țară, inclusiv poliția și procuratura, au intensificat eforturile pentru a combate acest fenomen, dat fiind impactul negativ asupra societății.

Figura 24. Combaterea comerțului online cu droguri, a.2021-2024

Sursa : Direcția antidrog

În urma măsurilor întreprinse de organele de forță în combaterea comerțului online au fost confiscate bunuri materiale și surse financiare : autoturisme- **2 unitați**, carduri bancare- **75 bucați**, MDL-**591 800**, dolari SUA -**20100 \$**, Euro – **3185 €**.

Moldova o țară de tranzit pentru droguri sintetice, deși războiul din Ucraina a modificat unele circumstanțe. Dacă inițial drogurile sintetice erau aduse în Republica Moldova, în primul rând din Ucraina, atunci, în contextul războiului, există dovezi ale eventualei lor fabricații pe teritoriul național, prin crearea de laboratoare clandestine, de cetățenii ucraineni care cunosc formulele de producere a substanțelor. În contextul războiului, există evidențe ale producerii drogurilor sintetice pe teritoriul național, prin crearea de laboratoare clandestine, de cetățenii ucraineni care cunosc formulele de producere a substanțelor. Majoritatea drogurilor sintetice provin din Ucraina sau țările europene, precum Olanda, Franța, Spania.

PRETURILE/ PURITATEA

În ultima perioadă în Republica Moldova se atestă schimbarea metodei de comercializare a drogurilor și a plăților pentru drogurile procurate. Circuitul ilegal al acestora și plata pentru ele s-a transferat în mediul online. Astfel, fenomenul comercializării drogurilor în mediul online s-a început prin folosirea aplicație TELEGRAM instalate pe telefoanele mobile iar achitarea pentru drogurile procurate se efectua prin intermediul terminalelor de plată electronice QIWI și B PAY sau prin aplicația portofel electronic.

Prețurile de referință pentru drogurile ilicite sunt satbilite în urma analizei operaționale bazate pe activități specifice de investigație. Aceste prețuri sunt utilizate pentru evaluarea pieței drogurilor în Republica Moldova, monitorizarea tendințelor de trafic în suportul procesului decizional în cadrul instituțiilor de aplicare a legii.

Tabelul 13. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova

	2023	2024	1 MD =17 \$
Denumirea drogului	MDL	MDL	
Marijuana	1 gr -300 - 350	350-400	18-20 \$
Hașiș	1 gr – 400	400- 470	20-24 \$
Heroină	1 gram – 2500 - 4000	2150-2600	110-130\$
Cocaină	1 gr -2900 - 3300	2950-3250	150-165 \$

MDMA	1 pastilă - 850 -900	940-980	48-50 \$
LSD	1 marcă - 300 – 400	330-350	17 \$ - timbru
Amfetamin	1 gr – 600-800	700-800	35-40 \$
Metamfetamin	1 gr – 600	600	35\$
Medicamentoase	1 pastilă, aproximativ 30	30	2\$
PVP	1 gr. 450-600	490-590	25-30 \$
Subutex	1 pastilă – 900-1200	900-1200	53-70\$
Etnobotanice	100 gr – 800	800	47\$
Metadon	1 gr - 3000	3000	176\$
Mephedron	1 gr – 450-500	590- 700	30-35 \$
Ketamin	1 gr – 1200 – 1400	1200 – 1400	70-82\$
Ecstasy 1 pastilă		290-350	15-18 \$

Sursa: Direcția Antidrog

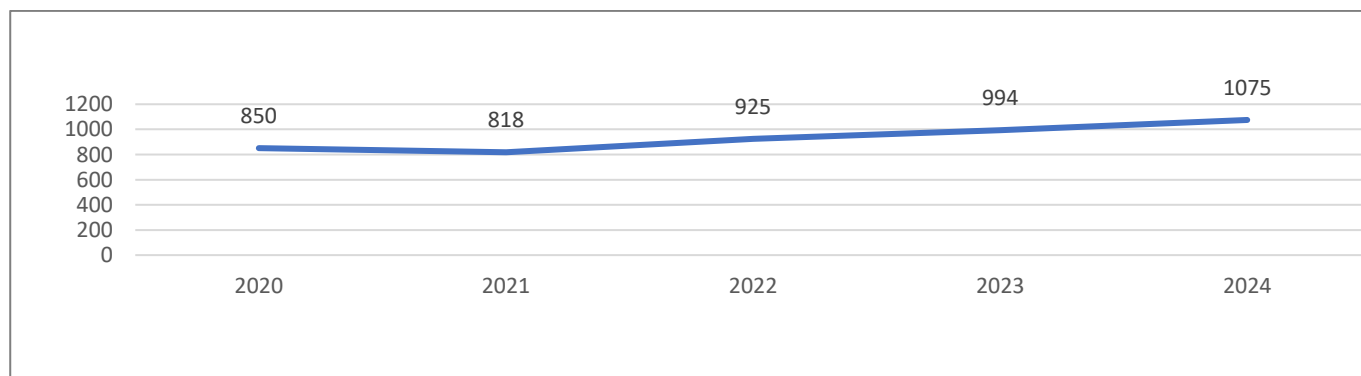
Notă: Valuta națională "Leu moldovenesc"- MDL

În prezent, Centrul Tehnico-Criminalistic și de Expertize Judiciare al MAI nu efectuează analize pentru determinarea cantității pure a drogurilor confiscate, întrucât cadrul normativ național nu prevede și nu reglementează efectuarea expertizelor privind puritatea și compoziția acestora.

INFRAȚIUNI LEGATE DE DROGURI ILICITE

Pe parcursul anului 2024, pe malul drept al râului Nistru au fost înregistrate 1075 infracțiuni legate de traficul de droguri cu o creștere anuală. (Figura 25)

Figura 25. Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru).

Sursa: Direcția Antidrog

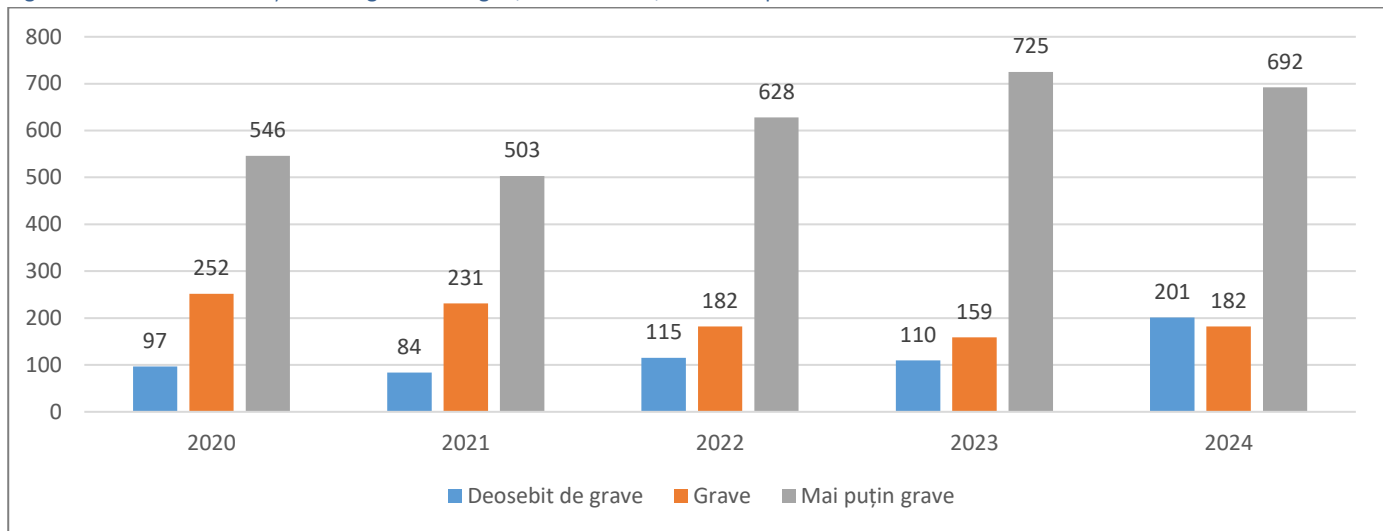
Pe parcursul anului 2024 numărul cazurilor de infracțiuni deosebit de grave au constituit – 110 infracțiuni, grave - 159 infracțiuni și mai puțin grave și ușoare au constituit – 725 infracțiuni (Figura 26)

Notă: Conform Articolului 217¹ „Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare” din Codul Penal al RM 985/2002 .

*** art. 217 alin (4) lit. b) (fără scop de înstrăinare / prporții deosebit de mari), Codul Penal al RM.**

***art. 217¹ alin.(3) lit. f), art.217¹ alin.(4) lit. d) – (cu scop de înstrăinare/ prporții mari), Codul Penal al RM.**

Figura 26. Gravitatea infracțiunilor legate de droguri, a. 2020-2024, malul drept al r. Nistru

Sursa: Direcția Antigrog

Număr cauze penale pentru infracțiuni legate de droguri pe parcursul anului 2024,

- intentate - **1075 dosare,**
- încetate – **19 dosare,**
- clasate – **26 dosare.**

Tabel. 14 Dosare penale intentate după tipul de drog, 2024

Anul 2024																
Marijuana	Plante de cinepă	Plante de mac	Hașis	Heroină	Cocaină	Metadon	MDMA	Amfetamine	Ecstasy	Alfa-PVP	Medicamente	Mefedron	Rășină de cannabis	Ulei de cannabis		
±1	±	±	±	±	±	±	±	±	±	±	±	± 60	±	±		
51	48	9	94	6	6	10	18	13	102	424	60	± 60	60	60		

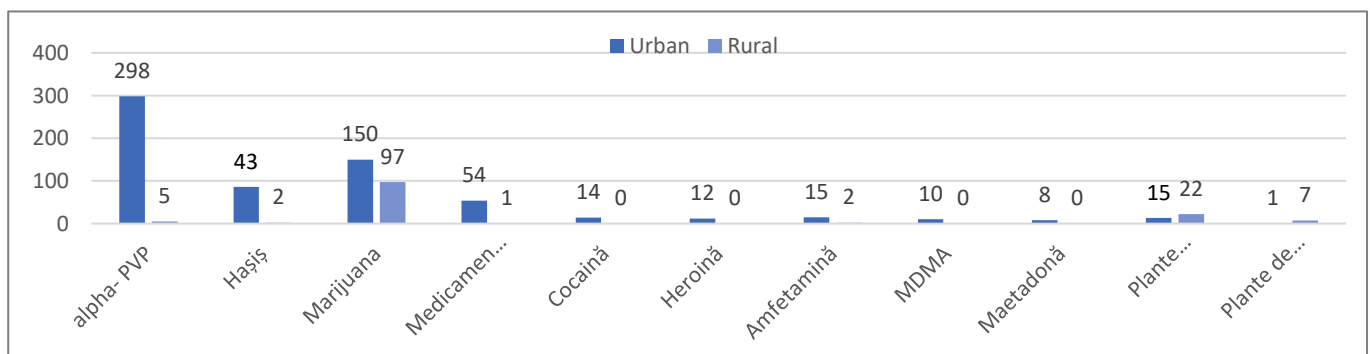
Sura: Direcția Antidrog

Datele denotă faptul, că în cele mai multe cazuri cele mai traficate substanțe sunt Alfa- PVP cu cele mai multe cazuri de trafic fiind înregistrate în mediul urban.

În anul 2024 în instanța de judecată au fost trimise cauze penale pentru infracțiuni legate de trafic și consum de droguri – **582 dosare.**

Conform informațiilor privind cantități de droguri ridicate din circuitul ilegal și examinate la Centrul Tehnico-Criminalistic și Expertize Judiciare (CTCEJ) ponderea e de 26 %, iar potrivit dosarelor penale intentate, ponderea constituie 58,9%.

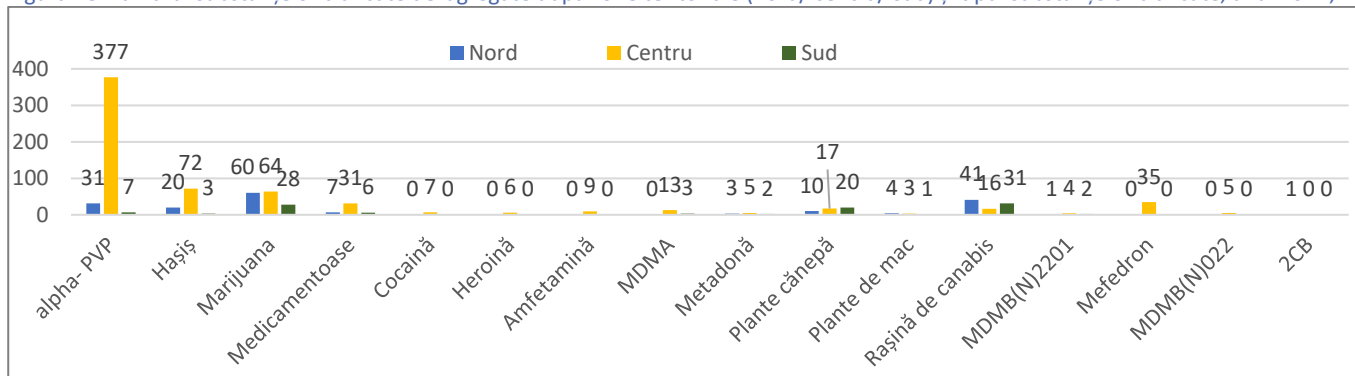
Figura 27. Numărul de cazuri după tipul de drog traficant a.2024

Sura: Direcția Antidrog

Conform analizei împărțirii zonale (nord, centru, sud) în raioanele din zona centrală a țării este documentat traficul **cu alfa- PVP , hașiș, mefedron**, iar în zona de nord și sud prevalează traficul de **marijuanași reșina de cannabis**.

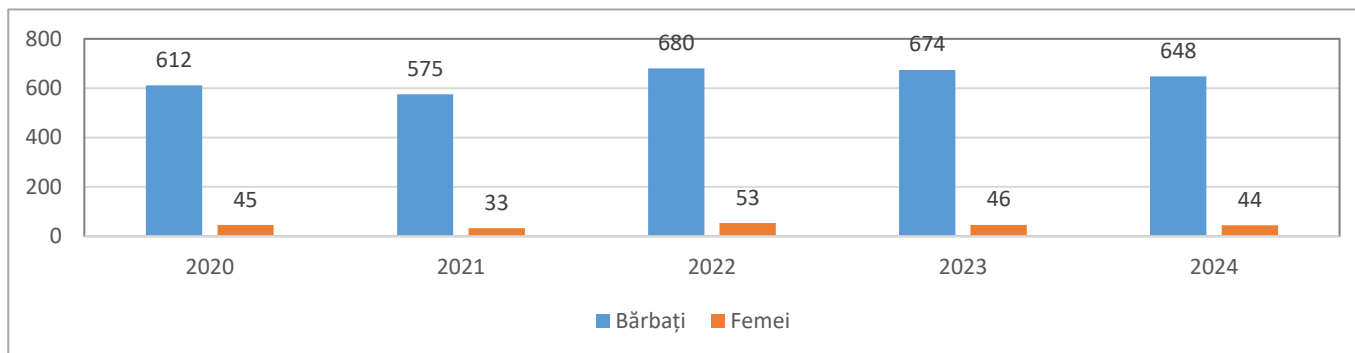
Figura 28 Numărul substanțelor traficate dezagregate după zone teritoriale (nord/ centru/ sud) și tipul substanțelor traficate, anul 2024;

Sura: Direcția Antidrog

Numărul total de persoane anchetate pentru infracțiuni legate de droguri pentru anul 2024, constituie – **692 persoane.**, bărbați -648 și femei - 44 (Figura 29)

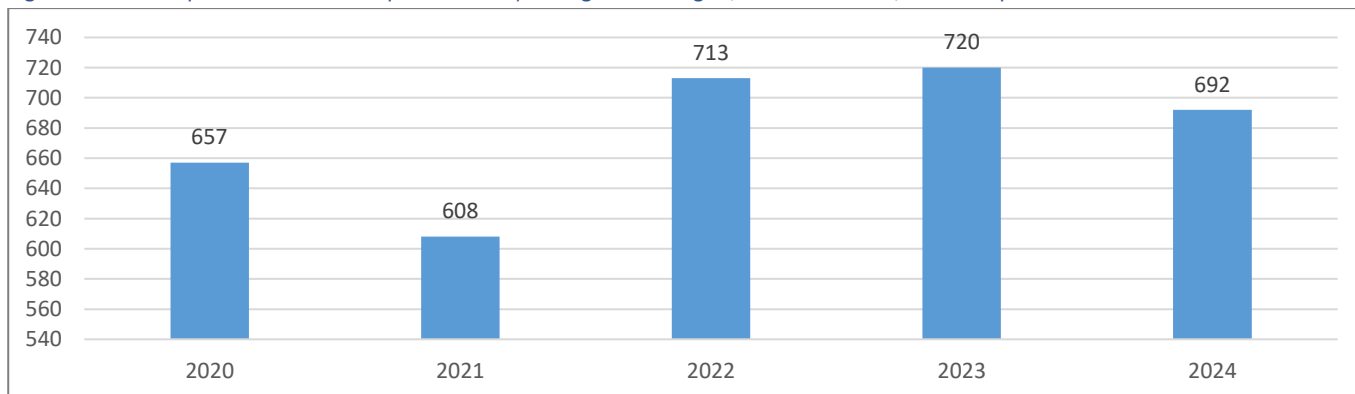
Figura 29. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri, dezagregate după gen, a.2020-2024, malul drept al r.Nistru

Sura: Direcția Antidrog

Conform analizei privind circumstanțele săvârșirii infracțiunilor legate de droguri constatăm că majoritatea infracțiunilor sunt săvârșite de persoanele de gen masculin care sunt la prima abatere de acest gen, care nu sunt angajate în câmpul muncii dar și cele cu antecedente penale la momentul săvârșirii infracțiunii. (Figura30)

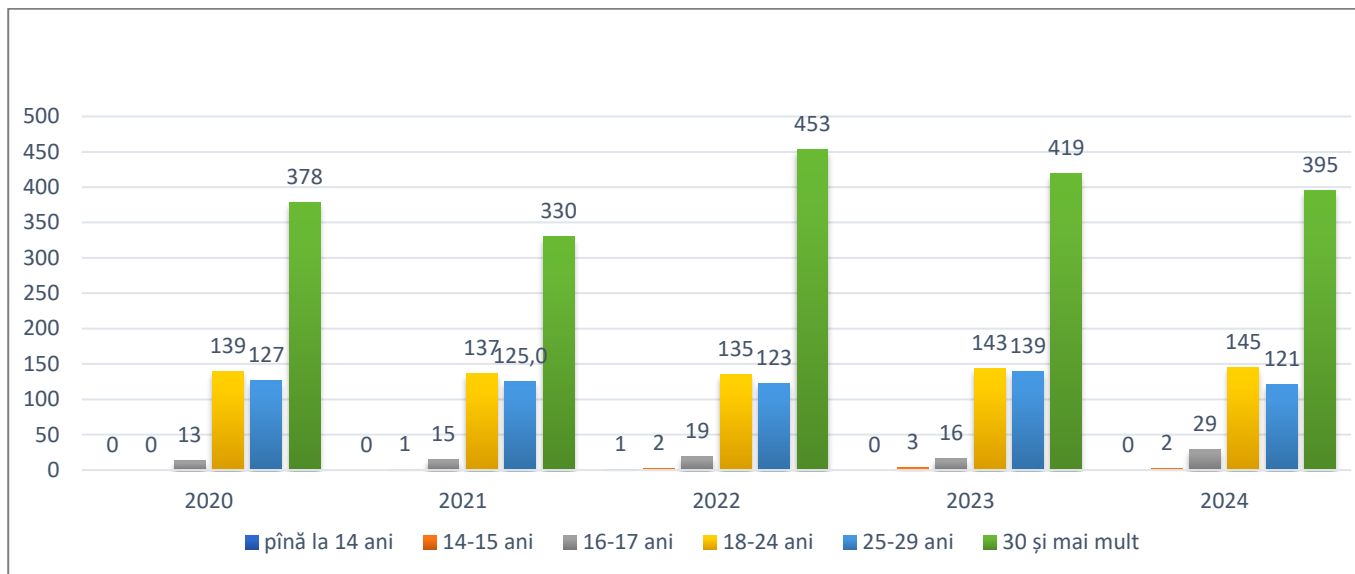
Figura 30 Număr persoane anchetate pentru infracțiuni legate de droguri, anul 2021-2024, malul drept akl r.Nistru

Sura: Direcția Antidrog

La compartimentul distribuția pe vârste a persoanelor implicate în infracțiunile legate de traficul de droguri, ponderea este în grupul persoanelor în vîrstă de 30 de ani și mai mult

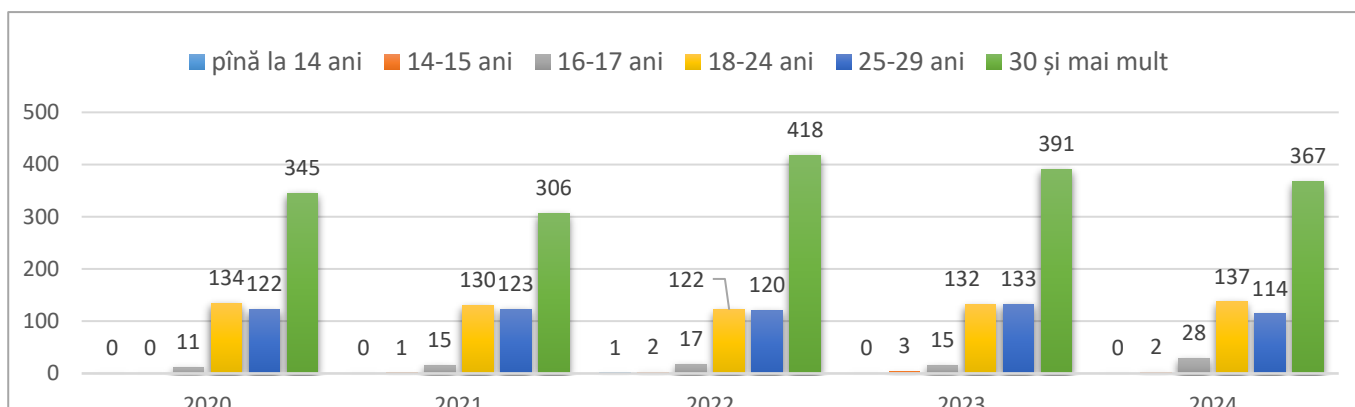
Figura 31. Distribuția după grupuri de vîrstă persoane anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova, a.2020-2024

Sursa: Direcția Antidrog

Conform datelor oficiale ale Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI s-a constat că numărul persoanelor de gen masculin implicați în infracțiuni legate de traficul de droguri grupurile de vîrstă de 30 ani și mai mult au cea mai mare pondere pe parcursul anilor 2019-2022 (Figura 32).

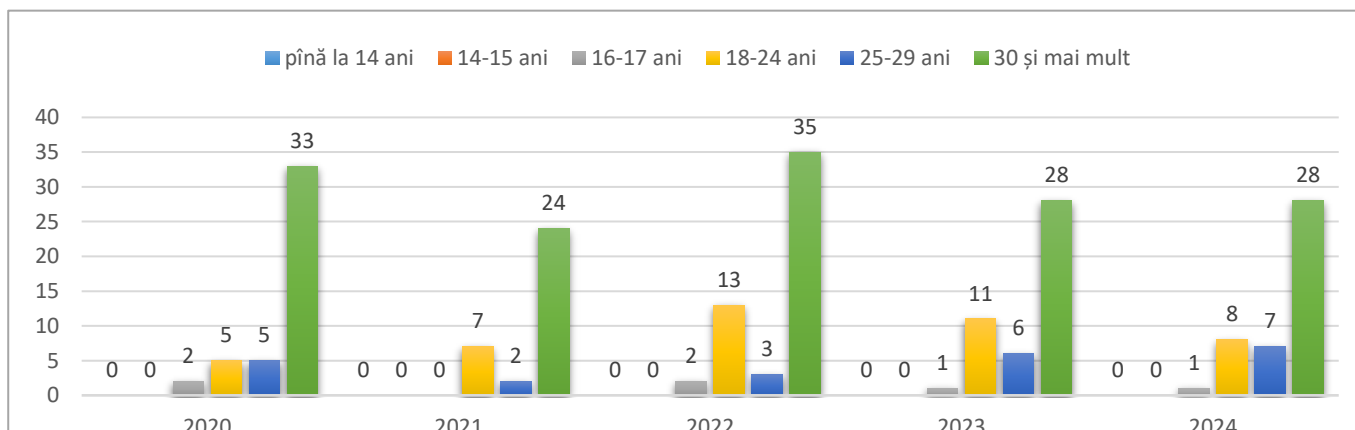
Figura 32. Distribuția după grupuri de vîrstă, persoane de gen masculin anchetate, Republica Moldova, 2020-2024

Sursa: Direcția Antidrog

În cazul femeilor implicate în infracțiuni legate de traficul de droguri, grupul de vîrstă de 30 ani și mai mult are cea mai mare pondere față de 2021, iar în grupul 18-24 an se atestă o descreștere față de anul 2022.(Figura 33)

Figura 33. Distribuția după grupuri de vîrstă persoane de gen feminin anchetate a.2020-2024, malul drept al r. Nistru

Sursa : Direcția Antidrog

În cazul persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, conform art.217, al.1 și 217¹, al.1, numărul persoanelor de gen feminin prevalează numărul persoanelor de gen masculin .

Tabelul 15. Distribuția după gen a persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova, 2024

	Bărbați		Femei		Total	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	0	n/a	2	n/a	19	n/a
Fără scop de înstrăinare(art. 217 al. 1)	17	n/a	2	n/a	2	n/a
Total (art.217, al.1 și 217 ¹ , al.1)	17	n/a	4	n/a	21	n/a
Total persoane trase la răspunderea penală pentru comiterea infracțiunilor legate de droguri conform Codului Penal al RM.	648	n/a	44	n/a	692	n/a

Sursa: Direcția Antidrog

Majoritatea persoanelor (bărbați și femei) sunt anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1) cu vârsta de 30 de ani sau mai mult.

Tabelul 16 .Distribuția după grupuri de vîrstă și gen, persoanele anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova , 2024

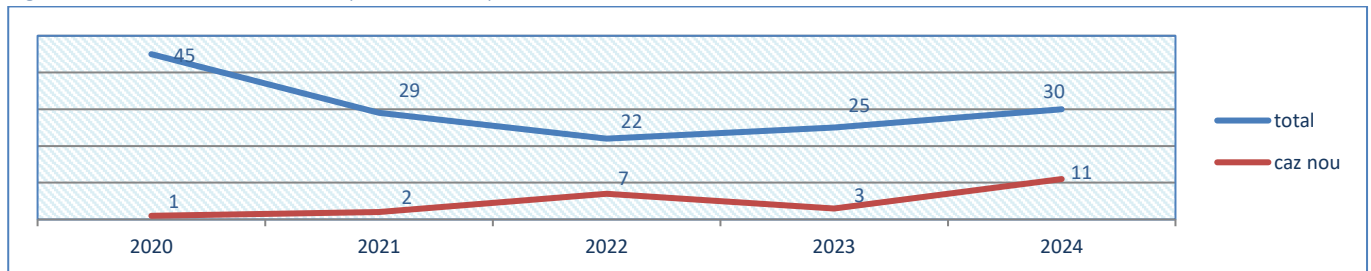
	Bărbați		Femei		Total	
	Cu scop de înstrăinare (art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)
14–15 ani	0	1	0	0	0	0
16–17 ani	0	1	0	0	0	1
18–24 ani	0	1	0	0	0	1
25–29 ani	0	2	1	0	1	2
30 ani și mai mult	0	13	1	2	1	15
Total	0	18	2	2	2	19

Sursa: Direcția Antidrog

SANCTIUNI ASOCIATE DROGURILOR IN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

În cadrul serviciului medical al Administrației Naționale Penitenciare (ANP), pentru perioada anului 2024, conform art.103 al Codului Penal au fost înregistrați total 30 deținuți din care 11 cazuri noi (a.2023, 25 deținuți).

Figură 34. Număr cazuri condamnați, cumulative și noi, conform art.103, RM

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor

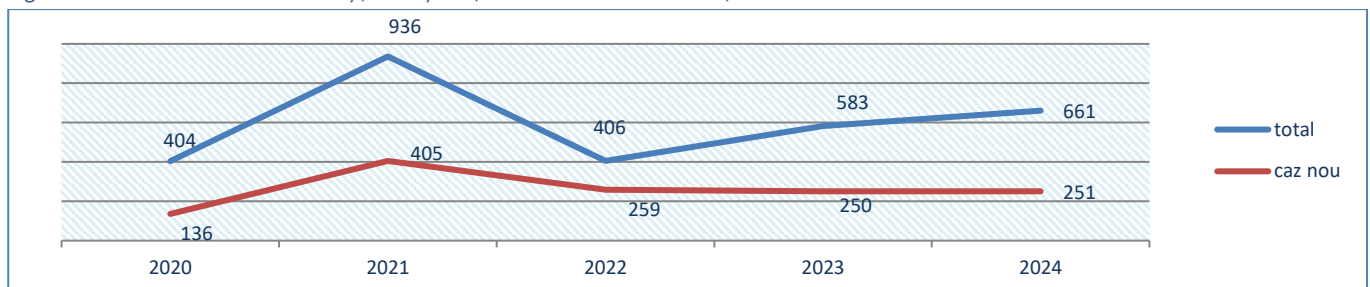
Activitatea în acest domeniu este în corespundere cu Regulamentul privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin HG nr.296 din 16.04.2009, Examinarea deținutului suspectat pentru consum de droguri se face la cererea reprezentanților serviciului de securitate, regim și supraveghere

adresată medicului din serviciul medical al instituției penitenciare. Din cauza lipsei testelor paraclinice pentru identificarea drogurilor în lichidele biologice, constatarea stării de ebrietate poate fi efectuată doar în baza semnelor clinice fără aprecierea naturii ei. Ca urmare, frecvent se efectuează însoțirea deținutului în instituțiile narcologice civile pentru constatarea stării de ebrietate narcologică.

Infrațiunile stabilite în articolul 217 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 fac parte din categoria „infrațiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și necesită o abordare sub aspect medical, și nu penal în cazul consumatorilor de droguri.

Numărul celor condamnați în baza articolului 217-219 CP în perioada anului 2024 este de 661 cazuri în total (583 cazuri în 2023) din care 251 cazuri noi (250 cazuri în 2023).

Figură 35. Număr cazuri condamnați, total și noi, conform art.217-219 CP, RM

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor

Direcția siguranță și regim al ANP întreprind un șir de intervenții printre care: percheziții, activități de investigație și acțiuni de prevenire. De asemenea, în vederea fortificării regimului de deținere și menținerii a ordinii de drept, pe parcursul anului 2024, de către angajații secțiilor siguranță și regim din cadrul instituțiilor penitenciare au fost desfășurate percheziții planificate 6913 și inopinate 6865. La punctele de trecere și control, cât și la edificiile de pază a instituțiilor penitenciare, au fost realizate măsuri de regim, în rezultatul cărora au fost reținute persoane civile, care au încercat să introducă obiecte și substanțe interzise spre folosire de către condamnați. Astfel numărul cazurilor de circulație ilegală de droguri (art.322 CP) în perioada de raportare sau înregistrat 87 cazuri în total (102 cazuri în 2023) dintre care în penitenciar 35 cazuri (37 cazuri în 2023) și prin punctele de trecere de control 13 cazuri (33 cazuri în 2023), prin edificiu pază au constituit 39 cazuri (32 cazuri în 2023).

Din cele 7 cazuri (2023-43 cazuri) suspecte de consum de droguri pe teritoriul penitenciarului sau confirmat 3 cazuri (2023-11 cazuri). În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abstenență. Severitatea sindromului de abstenență determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar cu destinație republicană nr.16 Pruncul).

Pentru optimizarea și sporirea eficienței procesului de pregătire pentru eliberarea din detenție, a fost demarat Programul cu privire la pregătirea condamnaților pentru eliberarea din detenție pe sfârșit de termen și condiționat înainte de termen. Pe parcursul anului 2024, la Programul de pregătire pentru liberarea deținuților conform sfârșitului de termen au participat 316 deținuți, iar la pregătirea pentru liberarea condiționată înainte de termen – 817 deținuți. Scopul programului este de a informa și a învăța condamnații să soluționeze problemele cu care se confruntă în urma eliberării din detenție și de a se reintegra cu succes în societate, demonstrând un comportament prosocial.

În instituțiile penitenciare pe parcursul anului 2024 au fost implementate Programul psihosocial pentru depășirea dependenței de substanțe psiho-active și modului infracțional de viață unde au fost incluși 55 participanți și Programul de reabilitare psihosocială a persoanelor consumatoare de droguri cu 211 participanți. În conformitate cu prevederile Instrucțiunii cu privire

la grupa de risc (ordinul DIP nr. 466 din 29 decembrie 2015) a fost acordată asistența psihologică deținuților care prezintă risc sporit de pericolozitate, vulnerabilitate sau dependență. În evidența „grupului de risc”, în funcție de problemele și necesitățile identificate, pe parcursul anului 2024 psihologii au inclus 751 deținuți, inclusiv pentru 256 persoane a fost asigurată asistența legată de dependența de drog.

STANDARDE

Standardul de asistență psihosocială a consumatorilor de droguri oferă obținerea echității, continuității acordării de asistență adresate consumatorilor de droguri și se bazează pe experiența acumulată. Sistemul de asistență a consumatorilor de substanțe psihoactive include câteva componente sau arii de intervenție, aflate în legătură cu stadiile distincte ale adicției, cum ar fi în cazul urgențelor sau al necesității asistenței imediate, tratamentul și asistența dependenței în sine sau reintegrarea socială. În toate cazurile, intervențiile terapeutice se desfășoară într-o anumită unitate, integrată operațional cu alte unități în care se desfășoară intervenții generale, de specialitate și specifice, posibil și cu serviciile sociale sau comunitare.

În protocolul clinic național „**Tulburări mentale și de comportament legate de consumul de opiacee**” se găsesc recomandările metodice pentru lucrătorii medicali privind terapia de substituție cu scopul de ameliorarea sănătății publice, abandonarea consumului intravenos de droguri printre tineret, micșorarea riscului de îmbolnăviri prin hepatite virale și prin infecția HIV/SIDA printre consumatorii de droguri, profilaxia infecției. Pentru integrarea operațională a intervențiilor specifice este aprobat și revizuit o dată la doi ani

„**Standardul de reducerea a riscurilor asociate consumului de droguri injectabile și de asistență psihosocială consumatorilor de droguri**” fiind un sistem de asistență ce reprezintă o combinație de intervenții terapeutice, sub forma unui conținut, acoperind tot spectrul de servicii (centre, programe, servicii, tipuri de asistență...) disponibile pentru consumatorul de substanțe psihoactive în concordanță cu nevoile acestuia și într-o perioadă de timp dată; ca și totalitatea serviciilor oferite subsecvent pe parcursul evoluției tulburării datorate consumului. Din 2007 pe întreg teritoriul republicii a început activitatea Serviciului de Consiliere și Testare Voluntară pentru toată populația, inclusive din grupurile de risc, iar în anul 2013 a fost aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr.1162 din 18.10.2013 „Cu privire la aprobarea **Standardului „Consilierea și testarea la HIV a grupurilor vulnerabile cu utilizarea testelor rapide în cadrul organizațiilor non-guvernamentale**”.

Scopul standardului: asistarea prestatorilor de servicii CTV în dezvoltarea și extinderea CTV pentru populația cu risc sporit de infectare prin descrierea și definirea algoritmului de CTV, principiilor și cerințelor față de aceste servicii.

Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri, în continuare standard de organizare și funcționare, constituie o componentă ce asigură calitatea unui serviciu public de sănătate acordat și include ansamblul normativelor de calitate în furnizarea serviciilor de utilitate publică, stabilite prin acte normative.

În anul 2022 a fost aprobat Protocolul clinic național „**Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți**” prin care sunt abordate intervențiile sugerate în corespundere cu nivelul sistemului de sănătate, pentru pacienții consumatori de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare. Consumul de SPN-uri și stimulatoare are o evoluție continuă și depinde de tipul și diversitatea intervenției. Pe termen scurt prognosticul este relativ favorabil, ținând cont de ameliorarea funcționalității sociale după remiterea simptomelor din cadrul episodului de consum. Pe termen lung prognosticul depinde de tratamentul farmacologic și metodele de reabilitare psihosocială care permit sporirea calității vieții, adaptarea și integrarea psihosocială.

ALTERNATIVELE DETENȚIEI PENTRU PERSOANELE DEPENDENTE DE DROGURI CARE AU COMIS INFRAȚIUNI

Criminalitatea legată de droguri, prin consecințele sale de ordin social, economic, medical, cultural și politic cauzează prejudicii considerabile nu numai intereselor de stat, dar și celor ale societății, ale multor persoane particulare, atentează la viața și sănătatea cetățenilor, influențează asupra conștiinței și comportamentului oamenilor.

Codul Penal al Republicii Moldova prevede un capitol aparte intitulat: „Infrațiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale”, în care sunt desemnate articolele care prevăd pedeapsa cu amendă, munca neremunerată în folosul comunității, închisoarea și privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen stabilit de instanța de judecată. Astfel, categoriile de infracțiuni cuprinse în art.217-219 prevăd pedepsele descrise mai sus conform gradului de gravitate, determinat de instanță. Legislația procesual-penală a Republicii Moldova prevede posibilitatea aplicării unui cerc divers de măsuri preventive, care să constituie alternative la detenție și în cazul incriminării unor infracțiuni grave, deosebit de grave etc. Reieșind din reticența aplicării unor măsuri non-privative de libertate, se impune studierea suplimentară a cauzelor și totodată identificarea soluțiilor ce ar impulsiona asigurarea deplină a principiului de cercetare a persoanei suspectate primordial în condiții de libertate, în special în cazul unor categorii de subiecți mai vulnerabili. Pentru facilitarea reintegrării sociale a persoanelor aflate în conflict cu legea, în Republica Moldova s-a introdus monitorizarea electronică, fiind reglementată prin Legea nr.138 din 03.12.2015. Persoanele dependente de droguri care au săvârșit infracțiuni pot fi trimise pentru tratament obligatoriu de dezintoxicare ca urmare a hotărârii instanței de judecată. Statul ar trebui să dezvolte o serie de alternative pornind de la reducerea totală a pedepsei penale pentru consum de droguri și aplicarea unor pedepse mai mult contravenționale sau cele care nu privează persoana de libertate, cum ar fi: munca neremunerată în folosul comunității, anumite acțiuni de voluntariat, arestul la domiciliu, programe de tratament și reabilitare. Organizațiile de profil din Moldova își propun o altă abordare privind problema consumului de droguri: modificarea cadrului legal și mecanism de referire la servicii, în care să se implice poliția prin informarea privind existența serviciilor de tratament și reabilitare oferindu-i posibilitatea de alegere. Astăzi, statul achită mult mai mult pentru încarcerarea unei persoane care consumă droguri.

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru),6

Tabelul 2. Consumul de droguri injectabile și alte comportamente de risc în sector penitenciar, IBBS19

Tabelul 3. Numărul beneficiar și consumabile distribuite în programul de reducerea riscurilor, Republica Moldova24

Tabelul 4. Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR.....26

Tabelul 5. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, DNR.....27

Tabelul 6 Numărul dependenți de droguri în tratament de reabilitare, malul drept la râului Nistru29

Tabelul 7. Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, malul drept al râului Nistru).....34

Tabelul 8. Distribuția după vîrstă și sex a cazurilor pozitive DAD conform CML, (malul drept al râului Nistru).....34

Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PICID, Republica Moldova, IBBS.....38

Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rîndul PCDI, IBBS, Republica Moldova.....40

Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova,40

Tabelul 12. Cantitățile de droguri ilegale sechestrate, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru).....41

Tabelul 13. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova44

Tabelul 14 . Dosare penale intentate după tipul de drog, 2023	45
Tabelul 15. Număr caz după gen anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, (MDN).....	48
Tabelul 16. Numărul cazurilor anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic după vîrstă/gen.....	48

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Consumul de droguri injectabile în ultimele 30 de zile, %, IBBS	19
Figura 2. Consumul de droguri ne-injectabile în ultimele 30 de zile, %, IBBS	19
Figura 3. Consum produselor de canabis, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	21
Figura 4. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	21
Figura 5. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %	21
Figura 6. Consum SPN pe cale neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS %	22
Figura 7. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS, %	23
Figura 8. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, (malul drept al râului Nistru),	26
Figura 9. Număr persoane, caz nou în tratament de dezintoxicare în condiții de staționar, (malul drept al râului Nistru).....	28
Figura 10. Număr cazuri noi/cumulative în tratamentul cu agoniști opioizi, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru).....	31
Figura 11. Număr total al deținuților,consumatori de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru),	32
Figura 12. Numarul consumatorilor de droguri în tratament, în penitenciar, (malul drept al râului Nistru),	32
Figura 13. Tratament pentru dependență de droguri, IBBS, %.....	33
Figura 14. Distribuția de gen a cazurilor persoanelor decedate cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice,	35
Figura 15. Distribuția DID, pe categorii de vîrstă (număr de cazuri) în anul 2023.....	35
Figura 16. Distribuția substanțelor detectate la examenele toxicologice în cazurile DID	35
Figura 17. Distribuția cazurilor de deces înregistrate conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, SICND	36
Figura 18 . Numărul de decese din cazurile înregistrate oficial de consum de droguri (malul drept al râului Nistru),	37
Figura 19 . Ponderea respondenților PCID care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, , IBBS	37
Figura 20. Ponderea respondenților PCID care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, IBBS 2020.....	38
Figura 21. Număr cazuri HIV depistați în RM (malul drept al r.Nistru)	39
Figura 22. Număr dosare capturi de droguri , proporții mari/ proporții deosebit mari	41
Figura 23. Număr cazuri contrabandă cu droguri.....	43
Figura 24. Combaterea comerțului online de droguri.....	43
Figura 25. Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, (malul drept al râului Nistru).....	44
Figura 26. Gravitatea infracțiunilor lrgate de droguri.....	46
Figura 27. Numărul de cazuri după tipul de drog traficant	45
Figura 28. Numărul substanțelor traficate dezagregate după zone teritoriale	46
Figura 29. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri trimise în judecată, (malul drept al râului Nistru).	46
Figura 30. Numărul persoanelor după gen anchetate pentru trafic de droguri %, (malul drept al râului Nistru).....	47
Figura 31. Distribuția după vîrstă, persoanele anchetate pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru).....	47
Figura 32. Vîrstă persoane de sex masculin anchetați pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru).....	47
Figura 33. Vîrstă persoane de sex feminin, anchetate pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru).....	48
Figura 34. Număr cazuri condamnați, cumulative și noi, conform art.103, RM.....	49
Figura 35. Număr cazuri condamnați total și noi, conform art. 217-219 CP, RM.....	49

BIBLIOGRAFIA

1. Acordului de Asociere RM-UE , Art. 17 „Lupta împotriva drogurilor ilicite”, rectificat la 02.07.2014 în plenul Parlamentului.
2. Hotărîrea Guvernului Nr. 948 din 28-12-2022 cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 <https://www.legis.md/>
3. Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 <https://www.legis.md/>
4. Hotărîre de Guvern Nr. 481 din 04-07-2011 cu privire la crearea Comisiei Naționale Antidrog <https://www.legis.md/>
5. Legea nr.713 din 6 decembrie 2001, Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope/ <https://www.legis.md/>
6. Hotărîre de Guvern nr.79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora /<https://www.legis.md/>
7. Codul contravențional al Republicii Moldova , Art. 84 , Art.85, Art.86 /<https://www.legis.md/>
8. Codul penal al Republicii Moldova, Art.217, Art.2171 , Art.2172 , Art.2173 , Art.2174 , Art.2175 , Art.2176, Art.218, Art.219, Art.248, Art.322 (ali.3) <https://www.legis.md/>
9. Cunoștințele, atitudinile și practicile populației generale (15-64 ani) cu referire la HIV/SIDA, R.Moldova, 2010. Chisinau : s.n., 2010. http://www.ucimp.md/images/pdf/POPULATIE_GENERALA_15-64_LAST_2011.pdf
10. Cunoștințele, atitudinile și practicile tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA; 2012. Chisinau : s.n., 2012. http://www.ucimp.md/images/pdf/RAPORT%202012%20final%207_08_2012.pdf
11. ESPAD Report 2024, Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, EUDA
13. Raport “Studiul integrat bio-comportamental în rîndul consumatorilor de droguri injectabile” 2020
14. Supravegherea Biologica si Comportamentală, estimarea dimensiunii populației consumatorilor de droguri neinjectabile în Republica Moldova, 2022
15. PWID Moldova Table (IBBS 2024), 2025
16. Raportul date narative și canitative “Indicatori anuali” DNR, CML, SCBI, IGP, IFP, ANP
17. Registrul electronic de evidența și monitorizare a beneficiarilor serviciilor de prevenire și de suport psihosocial, 2024
18. Nota informativa privind supravegherea epidemiologică a infecției cu HIV măsurile de control și răspuns, anul 2024
19. Nota informativa privind supravegherea epidemiologică a hepatitelor virale B, C și D, măsurile de control și răspuns, anul 2024
20. Raport privind activitatea sistemului administrației penitenciare pentru anul 2024
21. Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire hiv în mediul populațiilor-cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri. Chisinau,2020 <https://bit.ly/3bE3FyT>
22. Protocol clinic național “Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți” Chisinau, 2022 2022
23. Tratatamentul farmacologic al dependenței de opiacee. Protocol clinic național, Chișinău,
24. Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți. Protocol clinic național, Chișinău, 2022